

alimara

BUTLLETÍ INFORMATIU DEL SERVEI D'ACCIÓ SOCIAL I SANITAT / MAIG-AGOST 1991

Número 25-26

Desenvolupament del Pla de Prestacions Socials Bàsiques als municipis de Mallorca durant l'any 1991

Conveni marc de col.laboració en matèria de serveis socials entre la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments de Mallorca

Prospecció d'infància i joventut en els municipis de Lloseta i Alcúdia

La prostitució en el casc antic. Intervenció des del centre municipal de serveis socials "Ciutat Antiga"

Aportacions al debat sobre la prostitució

Què és el Centre Educatiu Illa

Residència Son Tugores: una llar per a persones amb minusvàlua profunda

Serveis socials als pobles: millora de la qualitat de vida

El voluntariat en temps lliure

Índex Alimara de l'1 al 24

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

ÍNDEX

- 3 Desenvolupament del Pla de Prestacions Socials Bàsiques als municipis de Mallorca durant l'any 1991.
- 9 Conveni marc de col.laboració en matèria de serveis socials entre la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments de Mallorca.
- 17 Prospecció d'infància i joventut en els municipis de Lloaeta i Alcúdia.
- 23 La prostitució en el casc antic. Intervenció des del centre municipal de serveis socials "Ciutat Antiga".
- 25 Aportacions al debat sobre la prostitució
- 32 Què és el Centre Educatiu Illa.
- 33 Residència Son Tugores: una llar per a persones amb minusvàlua profunda.
- 35 Serveis socials als pobles: millora de la qualitat de vida.
- 36 El voluntariat en temps lliure.
- 37 Índex Alimara de l'1 al 24.
- 38 Eines per treballar millor.

alimara

Núm. 25 - 26 , maig - agost 1991
Publicació bimestral

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social
Palau Reial, 1
07001 Palma de Mallorca
Tel.: (971) 1735 00 ext. 804
Telefax (971) 72 54 85
(Atn. Acció Social)

Disseny: Ferran Sintès 43 87 72
Impressió: Jorvich
Dip. Legal: PM 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PRESENTACIÓ

Amb la publicació d'aquest número d'Alimara assolim el 25-26, moment en el que hem cregut oportú mirar cap endarrera i revisar el treball realitzat durant aquests anys. El resultat d'aquesta revisió és l'índex temàtic que presentam. Iniciam, així, un treball la continuïtat del qual ens permetrà avançar en l'anàlisi de continguts, la detecció dels temes que són objecte d'un interès més viu, la mesura de participació dels diferents col·lectius de professionals, etc. Es tracta, doncs, de facilitar la consulta als nostres lectors, complint així un dels nostres objectius: que Alimara sigui una eina de treball per als professionals de l'àmbit.

Dels restants continguts que componen aquest número en destacam l'informe sobre el desenvolupament del Pla de Prestacions Socials Bàsiques a partir del que es detecta la consolidació dels programes d'informació i orientació i de família i convivència a la majoria de municipis de l'illa.

Des de la secció "recursos", presentam dos centres recentment inaugurats: la residència Son Tugores, dirigida a l'atenció de disminuïts psíquics profunds, i el Centre Educatiu Illa, orientat al tractament d'adolescents en situació de dificultat i/o risc social.

Incloem, a més, un monogràfic sobre un tema complex: la prostitució. La política social a desplegar front d'aquest col·lectiu té un punt de partida objecte de debat. Aquest article aporta elements de reflexió dirigits a profunditzar en aquest tema.

Per acabar, volem fer referència a l'article "Els serveis socials als pobles" que és una resposta complementària al que sobre el mateix tema publicàvem en el número anterior. Les possibilitats que ofereix Alimara com a vehicle de comunicació entre els professionals de serveis socials de la nostra illa, es demostra amb aquesta publicació. No ens queda res més que animar-vos a continuar, ja que el nostre desig és que el debat es generalitzi i que les aportacions, en aquest sentit, siguin cada cop més nombroses.

El Consell Insular
de Mallorca
informa

DESENVOLUPAMENT DEL PLA DE PRESTACIONS SOCIALS BÀSIQUES ALS MUNICIPIS DE MALLORCA DURANT L'ANY 1991

En el primer trimestre d'enguany es va formalitzar el nou marc de relació i col.laboració interinstitucional entre la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments de Mallorca, per a la implantació definitiva del Pla Concertat de Prestacions Socials Bàsiques a Mallorca.

La signatura d'aquest conveni obre una nova etapa de consolidació i clarificació dels continguts i objectius de l'esmentat Pla, a partir de l'aplicació i desenvolupament d'un mapa de cobertura de dotacions adaptat a la realitat i necessitats dels municipis de Mallorca.

Per determinar el finançament que correspon a cada ajuntament, es varen establir uns criteris generals i específics que garantissin un tractament homogeni dels 160 projectes presentats i dels conceptes que cada un d'ells inclou, incorporant criteris tècnics adreçats, fonamentalment, a garantir el principi d'equitat entre els diversos municipis, sobre la base dels barems establerts en el mapa de cobertura.

Com a resultat de l'aplicació d'aquests criteris, el Consell Insular de Mallorca acordà la distribució de les dotacions econòmiques relatives a 1991, afectant fins ara un total de 43 municipis, amb un import total de 91.038.287' pta (*), quantitat que representa un augment superior al 40% de les aportacions fetes durant 1990.

La nova metodologia ha permès avançar en l'equilibri de la despesa

per comarques (vegeu quadre 2), tot i que encara la desigualtat territorial de l'oferta social és present i mostra llacunes d'implantació en alguns indrets de l'illa.

Pel que fa a la distribució i pes específic dels diversos programes que contempla el Pla de Prestacions Socials Bàsiques, destaca la consolidació dels programes d'Informació, orientació i assessorament i el de Família i convivència, en el qual el principal component és el del Servei d'ajuda a domicili (SAD), estès pràcticament a la totalitat dels municipis. Els dos programes esmentats absorbeixen, de fet, un 76% de la dotació econòmica total.

A un nivell molt inferior es troben, encara, els programes de Prevenció i inserció social i de Cooperació social, tot i que en relació amb l'any anterior, es detecta una major implantació, sobretot en aquells municipis en els quals els serveis d'orientació i ajuda a domicili estan, ja, més consolidats.

En correspondència amb els fets anteriors, la distribució per sectors, (vegeu quadre 3) és el de població general i el de gent gran (principals, encara que no exclusius, usuaris del SAD) els destinataris majoritaris, absorbint un 85% del cost dels projectes. Cal destacar la major presència de la població general (44,16), ja que absorbeix els programes d'Informació i orientació i bona part dels projectes inclosos en els programes de Prevenció i inserció i Cooperació social.

Amb perspectiva de futur s'hauran d'unir esforços per a la consolidació de la xarxa de Serveis Socials d'Atenció Primària Municipal ja en funcionament, per tal d'eleva la qualitat assistencial dels serveis creats i poder fer front a les noves necessitats i recursos que caldrà crear per resoldre les demandes socials que vagin sorgint.

Cal dir que des dels Centres Comarcals i des del mateix Servei d'Acció Social i Sanitat del Consell Insular de Mallorca, es treballa en col.laboració amb els serveis municipals sobre els criteris tècnics de cobertura de cada prestació, amb la finalitat de determinar de forma homogènia el contingut de les prestacions i actuacions que es derivin de cada projecte o programa, tenint en compte el criteri de normalització del sistema públic de Serveis Socials, les necessitats socials i les característiques municipals o territorials.

(* Amb posterioritat a l'acord de distribució de les aportacions, s'han presentat projectes relatius a diversos ajuntaments que no ho van fer en el termini. Encara pendent d'aprovació, la quantitat aproximada de les noves aportacions és de 7.800.000' pta, amb la qual cosa la xifra total per als municipis de la part forana serà molt propera als 99 milions. Així mateix, l'Ajuntament de Palma ha rebut una aportació de 30.722.300 pta que s'afegeixen a les xifres anteriors i que també s'aprovaren a l'anterior legislatura.

QUADRE 1 - Aportacions econòmiques als ajuntaments de Mallorca per a prestacions socials bàsiques per a l'any 1991

Municipi	Nom del Projecte	Despeses totals	Despeses P P B	Dotació M. cobertura	Aportació CIM
Alaró	Informació i Orientació	943.752	943.752		
Alaró	SAD	5.912.075	2.912.075		
Alaró	Informació sobre toxicomanies	60.133	60.133		
		6.915.960	3.915.960	3.155.575	1.577.788
Alcúdia	SAD	4.363.291	2.181.647		
Alcúdia	Servei d'informació i orientació	940.477	940.477		
Alcúdia	Fons econòmic per cobrir estats de necessitat	727.723	727.737		
Alcúdia	At. individualitzada d'ancians en risc	340.477	340.477		
Alcúdia	Prevençió de la marginació de la infància	1.465.239	1.465.239		
Alcúdia	Campanya sensibilització i informació toxicomanies	360.477	360.477		
Alcúdia	Campanya sensibilització i prevenció i disminucions	380.477	380.477		
Alcúdia	Integració socio-comunitària de disminuïts	400.477	400.477		
		8.978.652	6.797.008	6.073.200	3.036.600
Binissalem	Servei d'informació i orientació	902.729	902.729		
Binissalem	Integració socio-comunitària dels disminuïts	239.637	239.637		
Binissalem	Campanya. Sensibilització i prevenció disminucions	163.091	163.091		
Binissalem	SAD	3.910.720	2.410.720		
Binissalem	At. individualitzada d'ancians en risc	153.091	153.091		
Binissalem	Fons econòmic per estats de necessitat	71.545	71.545		
Binissalem	Prevençió i tractament alcoholisme i toxicomanies	158.091	158.091		
		5.598.904	4.098.904	3.653.325	1.826.663
Búger	Informació i orientació	323.800	323.800		
Búger	SAD	982.500	182.500		
Búger	At. individualitzada d'ancians en risc	48.500	48.500		
Búger	Fons econòmic per cobrir estats de necessitat	38.500	38.500		
Búger	Suport a la normalització social de minusvàlids	124.000	90.000		
Búger	Voluntariat en tercera edat	73.500	73.500		
Búger	Informació i sensibilització en toxicomanies	81.500	81.500		
Búger	Atenció petita infància	38.500	38.500		
Búger	Sensibilització i prevenció disminucions	48.500	48.500		
		1.759.300	925.300	1.214.438	462.650
Campanet	Servei d'informació i orientació	534.500	534.500		
Campanet	SAD	1.334.800	534.800		
Campanet	At. individualitzada d'ancians en risc	72.750	72.750		
Campanet	Fons econòmic per cobrir estats de necessitat	57.750	57.750		
Campanet	Suport a la normalització social de minusvàlids	494.000	357.000		
Campanet	Voluntariat en tercera edat	152.750	152.750		
Campanet	Informació i sensibilització en toxicomanies	100.750	100.750		
Campanet	Atenció petita infància	57.750	57.750		
Campanet	Sensibilització i prevenció disminucions	82.750	82.750		
		2.887.800	1.950.800	2.535.975	975.400
Consell	Informació i orientació	696.973	696.973		
Consell	SAD	2.145.577	1.245.577		
Consell	Prevençió i tractament alcoholisme i toxicomanies	95.394	95.394		
		2.937.944	2.037.944	2.446.875	1.018.972
Inca	Servei d'informació i orientació	7.803.274	7.803.274		
Inca	At. individualitzada d'ancians en risc	341.414	341.414		
Inca	Creació Consell local d'acció social	124.565	124.565		
Inca	Assistència drogodependències	62.283	62.283		
Inca	Campanya de sensibilització i informació toxicomanies	174.565	174.565		
Inca	Prevençió escolar toxicomanies	62.283	62.283		
Inca	SAD	5.109.000	2.009.000		
Inca	Creació centre de dia per a tercera edat	124.565	124.565		

Municipi	Nom del Projecte	Despeses totals	Despeses P P B	Dotació M. cobertura	Aportació CIM
Inca	Atenció a col.lectius en risc	295.133	295.133		
Inca	Sensibilització i prevenció minusvàlues	380.133	380.133		
Inca	Integració socio-comunitària de disminuïts	295.133	295.133		
		14.772.348	11.672.348	15.587.900	5.836.174
Lloseta	SAD	4.706.225	2.306.225		
Lloseta	Fons econòmic per cobrir estats de necessitat	196.450	196.450		
Lloseta	At. individualitzada d'ancians en risc	196.450	196.450		
Lloseta	Informació i sensibilització toxicomanies	98.225	98.225		
Lloseta	Campanya sensibilització y prevenció disminucions	231.450	231.450		
Lloseta	Seminaris famílies	236.450	236.450		
Lloseta	Servei d'informació i orientació	959.352	959.352		
Lloseta	Integració socio-comunitària dels disminuïts	348.450	348.450		
		6.973.052	4.573.052	4.468.050	2.234.025
Mancor	Servei d'informació i orientació	307.777	307.777		
Mancor	Sensibilització i prevenció disminucions	41.472	41.472		
Mancor	Informació i sensibilització toxicomanies	48.472	48.472		
		397.721	397.721	1.013.850	198.861
Pollença	Servei d'informació i orientació	2.405.975	2.405.975		
Pollença	SAD	5.529.281	3.029.281		
Pollença	Informació i sensibilització en toxicomanies	50.000	50.000		
		7.985.256	5.485.256	8.265.150	2.742.628
Sa Pobla	Servei d'informació i orientació	5.512.240	5.512.240		
Sa Pobla	At. individualitzada d'ancians en risc	112.856	112.856		
Sa Pobla	Programa de drogodependències	82.856	82.856		
Sa Pobla	Informació i sensibilització toxicomanies	132.856	132.856		
Sa Pobla	Prevençió escolar toxicomanies	138.094	138.094		
Sa Pobla	SAD	7.000.000	3.500.000		
Sa Pobla	At. col.lectius en risc: infància i disminuïts	265.715	265.715		
Sa Pobla	Sensibilització i prevenció minusvàlues	295.475	295.475		
Sa Pobla	Integració socio-comunitària dels minusvàlids	265.713	265.713		
		13.805.805	10.305.805	7.685.550	3.842.775
Santa Maria	Informació i orientació	1.026.512	1.026.512		
Santa Maria	SAD	2.014.190	1.294.190		
		3.040.702	2.320.702	3.338.775	1.160.351
Selva	Informació i orientació	877.500	877.500		
Selva	SAD	2.436.000	1.336.000		
Selva	At. individualitzada d'ancians en risc	121.250	121.250		
Selva	Fons econòmic per cobrir estats de necessitat	275.830	275.830		
Selva	Suport a la normalització social de minusvàlids	466.000	345.000		
Selva	Voluntariat en tercera edat	221.250	221.250		
Selva	Informació i sensibilització en toxicomanies	139.250	139.250		
Selva	Atenció petita infància	96.250	96.250		
Selva	Sensibilització i prevenció disminucions	146.250	146.250		
		4.779.580	3.558.580	2.120.288	1.060.144
Total Comarca d'Inca		80.833.024	58.039.380	61.518.951	25.953.030

Municipi	Nom del Projecte	Despeses totals	Despeses P P B	Dotació M. cobertura	Aportació CIM
Artà	Atenció social individual-familiar	2.048.067	2.048.067		
Artà	SAD	3.910.389	2.785.389		
Artà	Prevenió abús alcohol i altres toxicomanies	716.236	716.236		
Artà	Inserció persones disminuïdes	969.389	969.389		
Artà	Treball socio-educatiu en medi obert	3.551.883	3.551.883		
		11.195.964	10.070.964	5.643.000	2.821.500
Capdepera	Informació orientació i assessorament municipal	1.120.502	1.120.502		
Capdepera	SAD	627.500	627.500		
Capdepera	Informació i inserció persones disminuïdes	193.236	193.236		
Capdepera	Treball socio-educatiu en medi obert	1.490.280	1.490.280		
Capdepera	Prevenió abús alcohol i altres toxicomanies	142.200	142.200		
		3.573.718	3.573.718	5.523.300	1.786.859
Felanitx	Sobre alcoholisme i toxicomanies	1.360.794	1.360.794		
Felanitx	SAD	8.567.294	6.167.294		
Felanitx	Informació, orientació i assessorament	2.832.294	2.832.294		
		12.760.382	10.360.382	9.203.400	4.601.700
Manacor	Informació, orientació i assessorament	12.680.072	12.680.072		
Manacor	Projecte toxicomanies 1991	238.000	238.000		
Manacor	Treball socio-educatiu en medi obert	5.192.782	5.192.782		
Manacor	SAD	11.396.855	8.396.855		
Manacor	Barriada del Serralt	3.526.985	3.526.985		
		33.034.694	30.034.694	17.089.650	8.544.825
Porreres	SAD i menjador social a domicili	1.421.984	1.421.984		
Porreres	Inserció de disminuïts	1.392.033	1.392.033		
Porreres	Servei d'informació, orientació i assessorament	808.155	808.155		
Porreres	Prevenió abús de l'alcohol i altres toxicomanies	583.095	583.095		
		4.584.267	4.584.267	5.119.200	2.292.134
Sant Llorenç	Proj. pilot integració social de disminuïts	912.000	712.000		
Sant Llorenç	Cooperació social	777.000	777.000		
Sant Llorenç	Prevenió abús toxicomanies	567.000	567.000		
Sant Llorenç	Informació i assessorament	2.511.000	2.511.000		
Sant Llorenç	SAD	2.789.875	1.889.875		
		7.556.875	6.456.875	5.008.950	2.504.475
Son Cervera	Informació i orientació prestacions urgència social	3.371.720	3.371.720		
Son Cervera	Infància i Joventut (0-26 anys)	3.210.295	3.210.295		
Son Cervera	SAD	5.338.576	3.908.576		
Son Cervera	Toxicomanies	395.168	395.168		
		12.315.759	10.885.759	5.730.300	2.865.150

Total Comarca de Manacor 85.021.659 75.966.659 53.317.800 25.416.643

Municipi	Nom del Projecte	Despeses totals	Despeses P P B	Dotació M. cobertura	Aportació CIM
Manc. del Pla	Servei d'informació i orientació	10.942.900	10.942.900		
Manc. del Pla	SAD	29.607.960	9.667.960		
Manc. del Pla	Prevenió i tractament alcoholisme i toxicomanies	1.770.000	1.770.000		
Manc. del Pla	Fonamentació necessitats menjadors socials tercera edat	840.000	840.000		
Manc. del Pla	Integració de disminuïts	490.000	490.000		
		43.650.860	23.710.860	22.830.750	11.415.375

Total Mancomunitat del Pla 43.650.860 23.710.860 22.830.750 11.415.375

Municipi	Nom del Projecte	Despeses totals	Despeses P P B	Dotació M. cobertura	Aportació CIM
Andratx	Informació-orientació	1.537.397	1.537.397		
Andratx	SAD	2.295.423	895.423		
Andratx	Prevenió i assistència a toxicomanies	1.357.742	1.357.742		
Andratx	Cooperació social	808.185	808.185		
		5.998.747	4.598.747	6.002.550	2.299.374
Bunyola	SAD	1.958.984	858.984		
Bunyola	UTS	1.176.376	1.176.376		
Bunyola	Prevenió i inserció	477.183	477.183		
Bunyola	Cooperació social a Bunyola	192.392	192.392		
Bunyola	Promoció social (dones)	371.197	371.197		
		4.176.132	3.076.132	3.133.575	1.538.066
Calvià	Servei infor. orientac. en el municipi	8.337.505	8.337.505		
Calvià	SAD	11.321.191	9.321.191		
		19.658.696	17.658.696	12.342.600	6.171.300
Campos	UTS	1.807.947	1.807.947		
Campos	SAD	1.850.288	850.288		
Campos	Prevenió inserció social infància-disminuïts-vells	1.191.534	1.191.534		
Campos	Cooperació social -General-	505.382	505.382		
Campos	Suport a la residència	280.382	280.382		
		5.635.533	4.635.533	5.973.750	2.317.767
Esporles	SAD	2.691.880	1.691.880		
Esporles	UTS	841.000	841.000		
Esporles	Cooperació	815.300	815.300		
Esporles	Prevenió i inserció	571.500	571.500		
		4.919.680	3.919.680	3.584.813	1.792.407
Fornalutx	SAD	1.163.000	1.163.000		
Fornalutx	Informació i orientació	430.800	430.800		
		1.593.800	1.593.800	539.325	269.663
Llucmajor	Informació, orientació i assessorament	7.180.267	7.180.267		
Llucmajor	SAD	4.921.868	2.787.868		
Llucmajor	Servei de cooperació social	6.217.385	6.217.385		
Llucmajor	Creació del consell mun. d'acció social	532.740	532.740		
Llucmajor	Prev. inserció comunitària residència tercera edat	1.172.028	1.172.028		
Llucmajor	Inform. Asses. Tercera Edat Arenal i Llucmajor	2.024.412	2.024.412		
Llucmajor	Recolzaments psicològics infants 0-3 anys	1.847.620	1.847.620		
Llucmajor	Infor. Asses. Assoc. Juvenil Círculo Abierto	1.065.480	1.065.480		
		24.961.800	22.827.800	13.160.250	6.580.125
Marratxí	UTS	1.871.967	1.871.967		
Marratxí	SAD	4.585.625	3.485.625		
Marratxí	Cooperació social	447.709	447.709		
Marratxí	Prevenió i inserció	1.439.690	1.439.690		
		8.344.991	7.244.991	7.636.500	3.622.496
Puigpunyent	SAD	3.492.044	962.044		
Puigpunyent	UTS	304.000	304.000		
Puigpunyent	Prevenió-inserció	63.500	63.500		
Puigpunyent	Cooperació social	142.000	142.000		
		4.001.544	1.471.544	1.265.738	632.869
Santanyí	Informació a la població de Santanyí	4.316.376	4.316.376		
Santanyí	SAD	8.283.000	6.283.000		
		12.599.376	10.599.376	6.058.350	3.029.175

Total Comarca de Palma/Perifèria 91.890.376 77.626.299 59.697.451 28.253.240

Total de les tres comarques 301.269.508 235.216.864 197.364.952 91.038.287

QUADRE 2 - Distribució per comarques i programes de les quantitats concedides, 1991

Sector	Inca	Manacor	Palma/Per.	Mancomunitat	Total
Informació - orientació	10.532.747	8.264.975	10.002.099	5.268.360	34.068.181
Família i convivència	11.304.086	8.695.057	10.286.100	5.058.962	35.344.205
Prevenció - inserció	3.843.706	8.155.209	3.185.347	1.088.056	16.272.318
Cooperació social	241.320	301.380	4.247.118	0	4.789.818
Altres	31.141	0	532.578	0	563.719
Total	25.953.000	25.416.621	28.253.242	11.415.378	91.038.241
Informació - orientació	40,58	32,52	35,40	46,15	37,42
Família i convivència	43,56	34,21	36,41	44,32	38,82
Prevenció - inserció	14,81	32,09	11,27	9,53	17,87
Cooperació social	0,93	1,19	15,03	0,00	5,26
Altres	0,12	0,00	1,89	0,00	0,62
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Informació - orientació	30,92	24,26	29,36	15,46	100,00
Família i convivència	31,98	24,60	29,10	14,85	100,00
Prevenció - inserció	23,62	50,12	19,58	3,19	100,00
Cooperació social	5,04	6,29	88,67	0,00	100,00
Altres	5,52	0,00	94,48	0,00	100,00
Total	28,51	27,92	31,03	12,54	100,00

QUADRE 3 - Distribució per comarques i sectors de les quantitats concedides, 1991

Sector	Inca	Manacor	Palma/Per.	Mancomunitat	Total
Població General	11.441.375	9.569.775	13.918.483	5.268.360	40.197.993
Infància i Joventut	731.401	4.062.534	839.703	0	5.633.638
Minusvàlids	1.913.831	1.340.387	0	235.906	3.490.124
Tercera Edat (*)	11.051.963	8.695.057	12.816.185	5.058.962	37.622.167
Toxicomanies	814.430	1.748.868	678.871	852.150	4.094.319
Total	25.953.000	25.416.621	28.253.242	11.415.378	91.038.241
Població General	44,08	37,65	49,26	46,15	44,16
Infància i Joventut	2,82	15,98	2,97	0,00	6,19
Minusvàlids	7,37	5,27	0,00	2,07	3,83
Tercera Edat (*)	42,58	34,21	45,36	44,32	41,33
Toxicomanies	3,14	6,88	2,40	7,46	4,50
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Població General	28,46	23,81	34,62	13,11	100,00
Infància i Joventut	12,98	72,11	14,91	0,00	100,00
Minusvàlids	54,84	38,41	0,00	0,59	100,00
Tercera Edat (*)	29,38	23,11	34,07	12,59	100,00
Toxicomanies	19,89	42,71	16,58	2,12	100,00
Total	28,51	27,92	31,03	12,54	100,00

(*) Inclou també els S.A.D. dirigits a altres col·lectius de població, en especial a minusvàlids.

CONVENI MARC DE COL.LABORACIÓ EN MATÈRIA DE SERVEIS SOCIALS ENTRE LA CONSELLERIA DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL DEL GOVERN BALEAR, EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA I ELS AJUNTAMENTS DE MALLORCA

Reunits l'Honorable Sr. Gabriel Oliver Capó, Conseller de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, l'Il.lm. Sr. Joan Verger Pocoví, President del Consell Insular de Mallorca i els Srs. Batles, actuant tots ells en el nom i representació que ostenten i reconeixent-se mútua capacitat d'obrar,

Règim Local, i la Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'Acció Social de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

3. Les matèries de col.laboració entre les parts firmants del present conveni són:

- Implantació d'una xarxa mínima de prestacions socials bàsiques als municipis de Mallorca amb la infraestructura, els programes i els equipaments.

- Dur a terme programes i serveis d'atenció primària.

- Desenvolupar programes i serveis d'atenció especialitzada referida als sectors més necessitats de la població: menors, minusvàlids, tercera edat, marginació, drogaaddictes, minories ètniques i qualsevol altre sector comunitari en situació de conflicte o de necessitat social.

- Engagar plans i programes de sensibilització ciutadana en aquelles matèries en les que hi hagi coincidència de prioritats immediates i en els plans de dinamització comunitària.

- Participar en la publicació d'estudis, investigacions, documents i altres eines de treball que es considerin d'interès.

- Cooperar en el disseny i elaboració d'estudis i mapes de serveis socials.

- Fomentar la formació permanent dels professionals que treballen a l'àmbit de l'acció social i serveis socials.

- Qualsevol altra matèria de serveis socials per la que la col.laboració de les parts firmants d'aquest conveni es consideri oportuna.

4. La col.laboració entre les parts d'aquest conveni, que serà de caràcter econòmic i tècnic en les matèries concretes assenyalades en el punt anterior, es formalitzarà mitjançant la signatura dels acords corresponents que s'adjuntaran a aquest conveni, com annexos cronològicament correlatius.

5. El acord de col.laboració que es formalitzin com annexos en el marc d'aquest conveni els podran establir totes les parts firmants del conveni o la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social, el Consell Insular de Mallorca i un o varis dels ajuntaments signants.

6. El contingut mínim dels acords de col.laboració serà el següent:

- objecte
- funcions i responsabilitats de les parts
- aportacions de les parts
- coordinació i seguiment
- durada.

7. La durada d'aquest conveni serà des de l'u de gener fins al dia trenta-u de desembre de mil nou-cents noranta-u, prorrogable per anualitats naturals si cap de les dues parts no manifesta per escrit a les altres la voluntat de resoldre'l amb seixanta dies d'antelació a la data d'acabament.

ACORDEN

1. La finalitat del conveni és establir un marc de col.laboració entre la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social, el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments sobre diferents matèries de serveis socials d'atenció primària i especialitzada.

2. El criteri que determinarà la col.laboració entre les parts a l'hora d'implantar programes i equipaments, serà el de la territorialitat que fixa la Llei 9/1987, d'11 d'abril, d'Acció Social de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Així, la col.laboració de la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social serà prioritàriament a l'hora d'implantar programes i serveis de caràcter interinsular (art. 14 punt 12) i la del Consell Insular de Mallorca quan tinguin caràcter supramunicipal (art. 15 punt 2).

La cooperació i la col.laboració tècnica i administrativa amb els ajuntaments per a la implantació de recursos i programes de caràcter estrictament municipal, la durà a terme el Consell Insular de Mallorca sobre la base de les competències que d'aquesta naturalesa té assumides en virtut de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de Bases de

ANNEX 1

ACORD ENTRE LA CONSELLERIA DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL DEL GOVERN BALEAR, EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA I ELS AJUNTAMENTS PER A LA IMPLANTACIÓ D'UNA XARXA DE PRESTACIONS SOCIALS BÀSIQUES ALS MUNICIPIS DE MALLORCA

Reunits l'Honorable Sr. Gabriel Oliver Capó, Conseller de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, l'Il.lm. Sr. Joan Verger Pocoví, President del Consell Insular de Mallorca, i l'Il.lm. Sr. Batle de l'Ajuntament, actuant tots ells en el nom i representació que ostenten i reconeixent-se mútua capacitat d'obrar,

ACORDEN

1. OBJECTE.-

La finalitat del present annex és la implantació en el període que va de 1991 al 1995, d'una xarxa mínima de prestacions socials bàsiques als municipis de Mallorca, d'acord amb el Mapa de Cobertura que s'adjunta com a document núm. 1 d'aquest annex i en el marc del Pla Concertat entre el Ministeri d'Afers Socials i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i del Pla Quadriennal de Serveis Socials aprovat pel Parlament de les Illes Balears.

2. FUNCIONS I RESPONSABILITATS DE LES PARTS.-

La Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, assumirà les funcions i les responsabilitats següents:

- Inspecció, supervisió i control del desenvolupament del Pla Concertat amb el Ministeri d'Afers Socials, dins l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, participant en tots els òrgans de seguiment del Pla.

- Participar en la programació i direcció de la implantació dels equipaments supramunicipals del Mapa de Cobertura de Mallorca.

- Trametre al Ministeri d'Afers Socials la documentació necessària per al compliment dels compromisos d'informació derivats del Pla Concertat amb el Ministeri.

- Trametre al Consell Insular tota la informació derivada del Pla Concertat amb el Ministeri, necessària per a la implantació del Mapa de Cobertura.

- Realitzar anualment l'aportació econòmica prevista a la clàusula quarta d'aquest annex i al Mapa de Cobertura.

- Qualsevol altra funció que derivi del Pla Concertat amb el Ministeri i que legalment el Consell Insular de Mallorca no pugui assumir.

El Consell Insular de Mallorca, assumirà les funcions i les responsabilitats següents:

- Supervisió, direcció i control del desenvolupament del Mapa de Cobertura d'equipaments i de prestacions socials bàsiques que s'adjunta com a document a aquest annex.

- Direcció i programació de la implantació dels equipaments supramunicipals del Mapa de Cobertura. Anualment elaborarà la proposta de cobertura corresponent a cada exercici fins arribar a la de 1995.

- Participar juntament amb els ajuntaments, en el seguiment de la implantació del Mapa de Cobertura.

- Elaborar i presentar a la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social la documentació adient, a l'efecte del compliment dels compromisos d'informació amb el Ministeri d'Afers Socials.

- Realitzar anualment l'aportació econòmica prevista a la clàusula quarta d'aquest annex i al Mapa de Cobertura.

- Donar suport i assessorament tècnic als ajuntaments en matèria de serveis socials mitjançant els

recursos humans i materials dels Centres Comarcals del CIM.

- Qualsevol altra funció derivada del Pla Concertat amb el Ministeri i que legalment pugui ser assumida pel Consell, d'acord amb la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social.

Cada ajuntament de Mallorca que signi aquest annex, tindrà les funcions i les responsabilitats següents:

- Dirigir i gestionar els equipaments municipals del Mapa de Cobertura ubicats en el seu territori.

- Participar juntament amb el Consell Insular en el seguiment de la implantació del Mapa de Cobertura.

- Trametre al Consell Insular de Mallorca, dins el primer trimestre de cada any, el Pla Municipal d'Acció Social, i, una vegada acabat l'any, una memòria del seu desenvolupament. Així mateix, remetrà al Consell Insular certificació per part de l'ajuntament que en el seu pressupost hi ha crèdit suficient per afrontar els compromisos concrets, certificació de la despesa realitzada durant el primer semestre de l'any relativa als projectes objecte de concertació i certificació de despeses realitzades durant el segon semestre que s'adjuntarà a la memòria de l'any.

- Coordinar i articular les activitats municipals en matèria de prestacions socials bàsiques amb els Centres Comarcals d'Acció Social del CIM d'acord amb el que estableix el document núm. 2 que s'adjunta a aquest annex.

- Realitzar anualment les aportacions econòmiques previstes a la clàusula quarta d'aquest annex i al Mapa de Cobertura.

3. PRESTACIONS I EQUIPAMENTS QUE SÓN OBJECTE DE FINANÇAMENT.-

Les prestacions socials bàsiques que seran objecte de finançament en el marc d'aquest annex són:

Informació i orientació: anirà dirigida a individus, grups i institucions, sobre els drets que els corresponen i els recursos socials que hi ha, i també assessorament especialitzat sobre problemes socials i com es poden canalitzar, quan sigui necessari, a la resta de serveis socials existents.

Prevençió i inserció social: es refereix a intervencions realitzades per equips professionals, dirigits a persones i a col·lectius en situacions de risc o de marginació social, amb l'objectiu de prevenir marginacions socials i, si fa el cas, assolir la reinserció familiar i social.

Ajuda a domicili: té com objectiu la prestació d'una sèrie d'atencions als individus i/o a les famílies en el propi domicili, quan es trobin en situacions en què no és possible realitzar les seves activitats habituals o en situacions de conflictes psico-familiars amb algun dels seus membres.

Allotjament i convivència: aquesta prestació suposa una alternativa per a les persones que no tenen un ambient familiar adequat.

Els equipaments que es finançaran són:

Centres de serveis socials: com equipaments de caràcter comunitari, dotats dels equips tècnics, integraran funcionalment les Unitats Bàsiques de Treball Social o denominació similar i els mitjans necessaris que donen suport a les prestacions bàsiques enumerades.

Albergs: com serveis destinats a procurar temporalment la prestació d'allotjament a transeünts sense mitjans econòmics i a altres perso-

nes marginades, atenent, així mateix, la seva inserció personal i social.

Centres d'acollida: com establiments residencials no permanents, destinats a l'acolliment en mesura d'urgència a persones en situació de conflictes convivencials greus o que no tenen medi familiar adequat, tenint cura d'aconseguir la normalització de la convivència.

4. FINANÇAMENT DEL MAPA DE COBERTURA I APORTACIONS ECONÒMIQUES DE LES PARTS.-

La xarxa de prestacions socials bàsiques prevista en el Mapa de Cobertura, es finançarà durant el període d'implantació amb l'aportació econòmica de les parts firmants d'aquest annex i del Ministeri d'Afers Socials.

El finançament del conjunt de prestacions previstes per a Mallorca (a nivell municipal, supramunicipal i insular) es distribuirà entre les administracions d'acord amb la següent estructura:

a) La Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear i el Consell Insular de Mallorca aportaran conjuntament, com a mínim, la mateixa quantitat que cada any porti el Ministeri d'Afers Socials.

b) El conjunt d'ajuntaments aportaran, com a mínim, la mateixa quantitat que porti la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social i el Consell Insular de Mallorca.

L'aportació econòmica del Ministeri d'Afers Socials serà transferida per part de la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social, juntament amb la seva, al Consell Insular de Mallorca.

En aplicació de la distribució anterior, els serveis de caràcter municipal es finançaran d'acord amb el següent:

Els ajuntaments aportaran anualment un mínim del 50% del cost total dels serveis municipals acordats en aquest annex, ubicats en el seu territori.

El Consell Insular de Mallorca, mitjançant els recursos propis més les aportacions que per aquest concepte se li deleguin per part de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el Ministeri d'Afers Socials, aportarà anualment fins a un 50%, com a màxim, del cost total dels serveis municipals afectats per aquest annex.

5. PROCEDIMENT PER DUR A TERME LES APORTACIONS ECONÒMIQUES ENTRE LES PARTS.-

Serà requisit previ per fer efectives les transferències de les aportacions entre la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social i el Consell Insular que aquest acrediti davant la Conselleria que en el seu pressupost hi ha crèdit suficient per afrontar els compromisos concrets en el Mapa i a aquest efecte, presentarà la certificació corresponent a l'Administració que ha de fer la transferència.

Igualment, el Consell Insular justificarà davant la Conselleria, mitjançant la corresponent certificació, haver registrat en la seva comptabilitat l'ingrés de la quantitat rebuda per a la finalitat prevista.

Les transferències des del Consell Insular de Mallorca als ajuntaments es faran efectives en dues parts iguals. La primera d'elles en el mateix moment en què s'aprovi per part del Consell Insular l'import de l'aportació a cada ajuntament. Així mateix, serà requisit previ per fer la concessió i transferència, la certificació per part de l'ajuntament que en el seu pressupost hi ha crèdit suficient per

afrontar els compromisos contrets.

La segona meitat es farà efectiva una vegada que l'ajuntament hagi presentat certificació de la despesa realitzada durant el primer semestre de l'any relativa als projectes objecte de concertació. Així mateix, a la finalització de l'exercici, i juntament amb la memòria anual, els ajuntaments remetran al Consell Insular la certificació de despeses realitzades durant el segon semestre. Ambdues certificacions trimestrals es formalitzaran d'acord amb el model que facilitarà el Consell Insular.

6.- COORDINACIÓ I SEGUIMENT DE LA IMPLANTACIÓ DEL MAPA DE COBERTURA.-

L'articulació tècnica dels centres comarcals, entre ells, amb les UTS i amb la resta d'equipaments previstos en el Mapa de Cobertura de prestacions bàsiques, serà objecte d'un document d'articulació i organització que s'incorporarà com a document núm. 2 adjunt a aquest annex.

La coordinació i el seguiment de les accions previstes en aquest annex els duran a terme una comissió integrada per representants del Consell Insular de Mallorca i dels ajuntaments.

Així mateix, en el si d'aquesta comissió de seguiment es constituïran grups tècnics de treball constituïts pels responsables de les UTS de la zona i els membres del centre comarcal afectat. Aquests grups de treball tendran com a objectiu la planificació, programació i seguiment conjunt de les actuacions que es duïguin a terme a la comarca o mancomunitat, en el marc dels programes de prestacions bàsiques, a més de permetre un intercanvi d'informació dels diferents municipis.

El funcionament d'aquests grups tècnics de treball s'ajustarà als criteris generals establerts en el document núm. 2 que s'adjunta en aquest annex. L'assistència i participació en els grups tècnics de treball és un compromís tant per als Centres Comarcals com per a les UTS, per la qual cosa, els ajuntaments i el Consell Insular de Mallorca facilitaràn el bon desenvolupament d'aquests grups de treball.

La composició, les atribucions, el funcionament i el quòrum d'assistència a les comissions de seguiment comarcals seran:

Composició.

La comissió de seguiment serà formada per un representant de la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social, tres representants del Consell Insular de Mallorca i dos representants de cada un dels ajuntaments.

En nom de la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, en formarà part el Director General d'Acció Social o persona en qui delegui.

En nom del Consell Insular de Mallorca, en formarà part el President o Conseller en qui delegui que serà qui presidirà la comissió, i dos tècnics del Servei d'Acció Social.

En nom dels ajuntaments, en formaran part el batle o regidor en qui delegui de cada un dels ajuntaments i un tècnic de cada corporació municipal.

Actuarà com a secretari de la comissió un dels tècnics representants del Consell Insular de Mallorca.

Atribucions.

-Valoració, aplicació i desenvolupament del Pla de cobertura de

prestacions bàsiques.

-Vetllar pel compliment dels pactes de l'annex i resoldre els dubtes que es puguin presentar en la seva aplicació.

Funcionament.

La comissió es reunirà ordinàriament dues vegades a l'any i extraordinàriament les que siguin necessàries a instància del Consell o de dos ajuntaments com a mínim.

El president de la comissió, farà la convocatòria de les reunions i fixarà l'ordre del dia. De cada sessió s'aixecarà una acta que s'aprovarà a la sessió següent.

Quòrum d'assistència.

Perquè les sessions siguin vàlides, és necessària l'assistència, en primera convocatòria, de la meitat més una de les corporacions locals que componen la comissió, independentment del nombre de representants que hi assisteixin.

En segona convocatòria, una hora més tard, serà suficient l'assistència d'un terç dels ajuntaments com a mínim per fer la sessió.

En ambdós casos, serà necessària per a la validesa de les sessions, l'assistència del president i la del secretari de la comissió de seguiment.

7.- DURADA.

La durada d'aquest annex serà de l'u de gener fins al trenta-u de desembre de mil nou-cents noranta-u, prorrogable per anualitats naturals fins al 31 de desembre de 1995, si cap de les dues parts no manifesta per escrit a les altres la voluntat de resoldre'l amb seixanta dies d'antelació a la data d'acabament.

DOCUMENT NUM. 1 MAPA DE COBERTURA DE PRESTACIONS BÀSIQUES

En desenvolupament del mapa de dotacions acordat entre el Ministeri d'Afers Socials i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el quadre adjunt assigna a cada municipi de Mallorca els volums de cobertura previstos per a la provisió de les prestacions socials bàsiques. Es fixa el 1995 com a termini temporal màxim per a la plena implantació de la xarxa per al conjunt de municipis.

En qualsevol cas, els nivells de dotacions que s'acorden s'han de considerar com a mínims, sobre els quals, els signants de l'annex, assumeixen la seva responsabilitat de finançament en els termes establerts a la clàusula quarta. El finançament de les dotacions que superin els nivells que figuren en el quadre adjunt a aquest document serà responsabilitat exclusiva de l'administració titular del servei.

Les principals característiques de les dotacions que s'acorden són les següents:

a) DOTACIÓ DE LES UNITATS DE TREBALL SOCIAL:

La dotació mínima de les UTS municipals és el resultat de considerar una mitjana d'un professional de treball social per cada 6.000 habitants, sense que en cap cas aquesta xifra pugui ser superior als 12.000.

Per la pròpia configuració de les UTS es considera important garantir l'estabilitat de les prestacions mitjançant modalitats contractuals que afavoreixin l'estabilitat. Per al càlcul del cost del personal de la UTS, l'import anual mínim és de 2.750.000 pta (en pessetes de 1991) i una assignació de categoria professional corresponent a Titulats de Grau mitjà (Treballadors Socials).

b) DOTACIÓ A PROGRAMES:

Es fixa l'import per al desenvolupament de programes afectats per prestacions bàsiques de 1.050 pessetes per habitant i any. Aquesta xifra inclou les despeses (personal, compra de béns i serveis, prestacions econòmiques) derivades de

l'execució dels programes previstos en el Pla de Prestacions Bàsiques, excepció feta del cost de personal de les UTS, ja considerat anteriorment de forma específica.

c) DOTACIÓ PER A MANTENIMENT:

Es fixa l'import màxim de les despeses de manteniment en un 8% del cost total de les UTS més la dotació per a programes.

De l'aplicació dels criteris anteriors en resulta un cost total de la xarxa de cobertura dels serveis municipals per a 1995 de pessetes 441.168.694. (Quadre 2).

PREVISIONS PER A 1991

Amb la finalitat d'arribar de forma progressiva als nivells previstos per a 1995, s'acorda per a l'any 1991 les dotacions que figuren en el quadre 3.

La mitjana considerada és d'una UTS per cada 7.500 habitants i una dotació per a programes de 400 pessetes per habitant i any. El cost total de la xarxa que s'acorda per a 1991 és de pessetes 221.298.863.

QUADRE 1 - Mapa de cobertura general del Pla de Prestacions Bàsiques per a 1995

	Dotació a programes	Dotació a UTS	Dotació a Manteniment	Total	UTS	Habitants	Rel.Habitant UTS.	Cost total Habitant	Rel.Progr/ personal+ Mantenim.
Serveis municipals	268.399.950	123.750.000	49.018.744	441.168.694	45	255.619	5.680	1.726	1,55
Centres comarcals	25.561.900	106.200.000	16.470.238	148.232.138		255.619		580	0,21
Total part forana	293.961.850	229.950.000	65.488.981	589.400.831	45	255.619	5.680	2.306	1,00
Palma	324.649.600	193.200.000	64.731.200	582.580.800	19	295.136	15.533	1.974	1,26
Total centres S.S.	618.611.450	423.150.000	130.220.181	1.171.981.631	64	550.755	8.606	2.128	1,12
Albergs				79.000.000		550.755		143	
Centres acollida				53.500.000		550.755		97	
Total PPB.				1.304.481.631		550.755		2.369	

QUADRE 2 - Mapa de cobertura municipal del Pla de Prestacions Bàsiques per a 1995

Municipis	Dotació a programes	Dotació a UTS	Dotació a Manteniment	Total	UTS	Habitants	Rel.Habitant UTS.	Cost total Habitant	Rel.Progr/ personal+ Mantenim.
Mancor	921.900	687.500	201.175	1.810.575	0,25	878	3.512	2.062	1,04
Campanet	2.307.900	1.375.000	460.363	4.143.263	0,50	2.198	4.396	1.885	1,26
Binissalem	4.915.050	2.062.500	872.194	7.849.744	0,75	4.681	6.241	1.677	1,67
Manc. del Pla	11.016.600	7.562.500	2.322.388	20.901.488	2,75	10.492	3.815	1.992	1,11
Pollença	12.066.600	5.500.000	2.195.825	19.762.425	2,00	11.492	5.746	1.720	1,57
Pobla, Sa	10.714.200	2.750.000	1.683.025	15.147.225	1,00	10.204	10.204	1.484	2,42
Consell	2.100.000	1.375.000	434.375	3.909.375	0,50	2.000	4.000	1.955	1,16
Escorca	246.750	687.500	116.781	1.051.031	0,25	235	940	4.472	0,31
Búger	1.029.000	687.500	214.563	1.931.063	0,25	980	3.920	1.970	1,14
Alaró	3.660.300	1.375.000	629.413	5.664.713	0,50	3.486	6.972	1.625	1,83
Alcúdia	6.952.050	2.750.000	1.212.756	10.914.806	1,00	6.621	6.621	1.649	1,75
Santa Margalida	5.302.500	2.750.000	1.006.563	9.059.063	1,00	5.050	5.050	1.794	1,41
Lloseta	4.650.450	2.062.500	839.119	7.552.069	0,75	4.429	5.905	1.705	1,60
Muro	6.071.100	2.750.000	1.102.638	9.923.738	1,00	5.782	5.782	1.716	1,58
Selva	3.142.650	1.375.000	564.706	5.082.356	0,50	2.993	5.986	1.698	1,62
Inca	22.797.600	8.250.000	3.880.950	34.928.550	3,00	21.712	7.237	1.609	1,88
Total C.Inca	97.894.650	44.000.000	17.736.831	159.631.481	16,00	93.233	5.827	1.712	1,59
Manacor	25.438.350	8.250.000	4.211.044	37.899.394	3,00	24.227	8.076	1.564	2,04
Capdepera	5.668.950	2.750.000	1.052.369	9.471.319	1,00	5.399	5.399	1.754	1,49
Manc. del Pla	13.380.150	8.250.000	2.703.769	24.333.919	3,00	12.743	4.248	1.910	1,22
Artà	5.948.250	2.750.000	1.087.281	9.785.531	1,00	5.665	5.665	1.727	1,55
Felanitx	14.255.850	5.500.000	2.469.481	22.225.331	2,00	13.577	6.789	1.637	1,79
Sant Llorenç	4.468.800	2.750.000	902.350	8.121.150	1,00	4.256	4.256	1.908	1,22
Porreres	4.726.050	2.750.000	934.506	8.410.556	1,00	4.501	4.501	1.869	1,28
Son Servera	6.151.950	2.750.000	1.112.744	10.014.694	1,00	5.859	5.864	1.709	1,59
Total C.Manacor	80.038.350	35.750.000	14.473.544	130.261.894	13,00	76.227	5.864	1.709	1,59
Marratxí	10.599.750	5.500.000	2.012.469	18.112.219	2,00	10.095	5.048	1.794	1,41
Banyalbufar	447.300	687.500	141.850	1.276.650	0,25	426	1.704	2.997	0,54
Llucmajor	16.269.750	8.250.000	3.064.969	27.584.719	3,00	15.495	5.165	1.780	1,44
Campos	6.720.000	2.750.000	1.183.750	10.653.750	1,00	6.400	6.400	1.665	1,71
Valldemossa	1.302.000	687.500	248.688	2.238.188	0,25	1.240	4.960	1.805	1,39
Sóller	10.647.000	2.750.000	1.674.625	15.071.625	1,00	10.140	10.140	1.486	2,41
Santanyí	6.917.400	2.750.000	1.208.425	10.875.825	1,00	6.588	6.588	1.651	1,75
Santa Maria	4.181.100	1.375.000	694.513	6.250.613	0,50	3.982	7.964	1.570	2,02
Fornalutx	536.550	687.500	153.006	1.377.056	0,25	511	2.044	2.695	0,64
Calvià	14.361.900	8.250.000	2.826.488	25.438.388	3,00	13.678	4.559	1.860	1,30
Estellencs	326.550	687.500	126.756	1.140.806	0,25	311	1.244	3.668	0,40
Bunyola	3.702.300	1.375.000	634.663	5.711.963	0,50	3.526	7.052	1.620	1,84
Salines, Ses	3.015.600	1.375.000	548.825	4.939.425	0,50	2.872	5.744	1.720	1,57
Puigpunyent	1.148.700	1.375.000	315.463	2.839.163	0,50	1.094	2.188	2.595	0,68
Esporles	2.950.500	2.062.500	626.625	5.639.625	0,75	2.810	3.747	2.007	1,10
Deià	553.350	687.500	155.106	1.395.956	0,25	527	2.108	2.649	0,66
Andratx	6.787.200	2.750.000	1.192.150	10.729.350	1,00	6.464	6.464	1.660	1,72
Total C. Palma - Perif	90.466.950	44.000.000	16.808.369	151.275.319	16,00	86.159	5.385	1.756	1,49
Total Municipis	268.399.950	123.750.000	49.018.744	441.168.594	45	255.619	5.680	1.726	1,55

QUADRE 3 - Mapa de cobertura municipal del Pla de Prestacions Bàsiques per a 1991

Municipis	Dotació a programes	Dotació a UTS	Dotació a Manteniment	Total	UTS	Habitants	Rel.Habitant UTS.	Cost total Habitant	Rel.Progr/ personal+ Mantenim.
Mancor	351.200	550.000	112.650	1.013.850	0,20	878	4.390	1.155	0,53
Campanet	879.200	1.375.000	281.775	2.535.975	0,50	2.198	4.396	1.154	0,53
Binissalem	1.872.400	1.375.000	405.925	3.653.325	0,50	4.681	9.362	780	1,05
Manc. del Pla	4.196.800	5.500.000	1.212.100	10.908.900	2,00	10.492	5.246	1.040	0,63
Pollença	4.596.800	2.750.000	918.350	8.265.150	1,00	11.492	11.492	719	1,25
Pobla, Sa	4.081.600	2.750.000	853.950	7.685.550	1,00	10.204	10.204	753	1,13
Consell	800.000	1.375.000	271.875	2.446.875	0,50	2.000	4.000	1.223	0,49
Escorca	94.000	275.000	46.125	415.125	0,10	235	2.350	1.766	0,29
Búger	392.000	687.500	134.938	1.214.438	0,25	980	3.920	1.236	0,48
Alaró	1.394.400	1.375.000	346.175	3.115.575	0,50	3.486	6.972	894	0,81
Alcúdia	2.648.400	2.750.000	674.800	6.073.200	1,00	6.621	6.621	917	0,77
Santa Margalida	2.020.000	2.750.000	596.250	5.366.250	1,00	5.050	5.050	1.063	0,60
Lloseta	1.771.600	2.200.000	496.450	4.468.050	0,80	4.429	5.536	1.009	0,66
Muro	2.312.800	2.750.000	632.850	5.695.650	1,00	5.782	5.782	985	0,68
Selva	1.197.200	687.500	235.588	2.120.288	0,25	2.993	11.972	708	1,30
Inca	8.684.800	5.500.000	1.773.100	15.957.900	2,00	21.712	10.856	735	1,19
Total C.Inca	37.293.200	34.650.000	8.992.900	80.936.100	12,60	93.233	7.399	868	0,85
Manacor	9.690.800	5.500.000	1.898.850	17.089.650	2,00	24.227	12.114	705	1,31
Capdepera	2.159.600	2.750.000	613.700	5.523.300	1,00	5.399	5.399	1.023	0,64
Manc. del Pla	5.097.200	5.500.000	1.324.650	11.921.850	2,00	12.743	6.372	936	0,75
Artà	2.266.000	2.750.000	627.000	5.643.000	1,00	5.665	5.665	996	0,67
Felanitx	5.430.800	2.750.000	1.022.600	9.203.400	1,00	13.577	13.577	678	1,44
Sant Llorenç	1.702.400	2.750.000	556.550	5.008.950	1,00	4.256	4.256	1.177	0,51
Porreres	1.800.400	2.750.000	568.800	5.119.200	1,00	4.501	4.501	1.137	0,54
Son Servera	2.343.600	2.750.000	636.700	5.730.300	1,00	5.859	5.859	978	0,69
Total C.Manacor	30.490.800	27.500.000	7.248.850	65.239.650	10,00	76.227	7.623	856	0,88
Marratxí	4.038.000	2.750.000	848.500	7.636.500	1,00	10.095	10.095	756	1,12
Banyalbufar	170.400	275.000	55.675	501.075	0,10	426	4.260	1.176	0,52
Llucmajor	6.198.000	5.500.000	1.462.250	13.160.250	2,00	15.495	7.748	849	0,89
Campos	2.560.000	2.750.000	663.750	5.973.750	1,00	6.400	6.400	933	0,75
Valldemossa	496.000	275.000	96.375	867.375	0,10	1.240	12.400	699	1,34
Sóller	4.056.000	2.750.000	850.750	7.656.750	1,00	10.140	10.140	755	1,13
Santanyí	2.635.200	2.750.000	673.150	6.058.350	1,00	6.588	6.588	920	0,77
Santa Maria	1.592.800	1.375.000	370.975	3.338.775	0,50	3.982	7.964	838	0,91
Fornalutx	204.400	275.000	59.925	539.325	0,10	511	5.110	1.055	0,61
Calvià	5.471.200	5.500.000	1.371.400	12.342.600	2,00	13.678	6.839	902	0,80
Estellencs	124.400	275.000	49.925	449.325	0,10	311	3.110	1.445	0,38
Bunyola	1.410.400	1.375.000	348.175	3.133.575	0,50	3.526	7.052	889	0,82
Salines, Ses	1.148.800	687.500	229.538	2.065.838	0,25	2.872	11.488	719	1,25
Puigpunyent	437.600	687.500	140.638	1.265.738	0,25	1.094	4.376	1.157	0,53
Esporles	1.124.000	2.062.500	398.313	3.584.813	0,75	2.810	3.747	1.276	0,46
Deià	210.800	275.000	60.725	546.525	0,10	527	5.270	1.037	0,63
Andratx	2.585.600	2.750.000	666.950	6.002.550	1,00	6.464	6.464	929	0,76
Total C. Palma - Perif	34.463.600	32.312.500	8.347.013	75.123.113	11,75	86.159	7.333	872	0,85
Total Municipis	102.247.600	94.462.500	24.588.763	221.298.863	34	255.619	7.442	866	0,86

DOCUMENT NUM. 2
**DOCUMENT DE COORDINACIÓ I
ARTICULACIÓ ENTRE ELS CENTRES DE
SERVEIS SOCIALS COMARCALS I LES
UNITATS DE TREBALL SOCIAL
MUNICIPALS**

L'objectiu d'aquesta coordinació és aconseguir una articulació coherent i operativa en les relacions tècniques de treball entre els Centres de Serveis Socials Comarcals dependents del CIM (CSSC) i les Unitats de Treball Social (UTS) municipals dependents de cada centre, per garantir l'adequat desenvolupament de les prestacions bàsiques als municipis de la part forana de Mallorca.

COORDINACIÓ I ARTICULACIÓ

1. La titularitat, direcció i gestió de les UTS correspon als ajuntaments.

2. L'oferta tècnica que el CIM posa a disposició dels ajuntaments en matèria d'acció social es canalitzarà a través dels CSSC.

3. Les demandes que es rebien en els municipis respecte a recursos o serveis especialitzats del CIM en matèria d'acció social hauran de ser informats pel CSSC corresponent.

4. La intervenció de l'equip del CSSC en els municipis sempre serà complementària al treball de la UTS municipal.

5. Els CSSC supervisaran l'elaboració del Pla Municipal d'Acció Social pel que fa referència a les prestacions bàsiques fixades en el Mapa de Cobertura, per tal de:

- Donar homogeneïtat a les actuacions municipals en matèries de prestacions socials bàsiques.

- Coordinar les actuacions dels projectes municipals i els projectes dels CSSC.

6. Les UTS formalitzaran els models de documentació bàsica per a registre i avaluació del desenvolupament de les prestacions socials bàsiques d'acord amb les directrius que marquin els CSSC.

7. Les UTS col·laboraran en l'elaboració d'estadístiques, actualització del mapa de serveis socials i altres estudis de la realitat social del municipi.

PROCEDIMENT DE TREBALL:

a) CRITERIS GENERALS

1. La responsabilitat dels casos i projectes municipals corresponen a les UTS municipals.

2. En tots els circuits d'atenció s'assegurarà una intensa relació entre el treball individual-familiar i el treball comunitari.

3. A partir dels programes com a context estructural d'actuació, l'equip del CSSC emmarcarà el seu treball en dues actuacions bàsiques:

- Treball en casos, donant lloc al circuit individual-familiar.

- Treball en projectes d'actuació.

4. La intervenció dels equips dels CSSC es farà tant al nivell de la intervenció directa, com des d'un nivell d'assessorament, amb un

enfocament interdisciplinari en la intervenció.

5. La intervenció conjunta de les UTS i CSSC requereixen d'un intercanvi d'informació en temps real dels casos o projectes.

6. La intervenció dels professionals del CSSC s'ubicarà en el municipi.

**b) CIRCUIT TÈCNIC
D'ARTICULACIÓ**

1. La intervenció de l'equip de CSSC en un municipi vendrà determinada per la demanda que realitzi la UTS municipal.

2. La UTS aportarà la informació necessària per a la valoració de la demanda per part del CSSC.

3. Les demandes que arribin al CSSC per confusió de funcions o competències, seran resituades en el seu canal precís, tot facilitant els contactes adients i donant-ne explicació al treballador social que ha presentat la demanda.

4. Una vegada feta la valoració inicial de la demanda per part del CSSC es nomenarà un responsable i es programarà i dissenyarà amb la UTS municipal la resposta més adequada a la necessitat social detectada.

5. Tota estratègia d'intervenció conjunta, en casos o projectes, serà avaluada entre el responsable assignat pel CSSC i el responsable de la UTS.

PROSPECCIÓ
**D'INFÀNCIA I JOVENTUT EN ELS
MUNICIPIIS DE LLOSETA I ALCÚDIA**

Manuel Vilar Gestoso
pedagog del Centre Comarcal d'Inca

Durant l'any 1990, l'EMC de Lloseta, en col·laboració amb les UTS d'Inca i Alcúdia es va realitzar una prospecció sobre infància i joventut en aquests dos municipis.

Es varen categoritzar dos grups diferenciats d'edat: 0 a 15 anys i 16 a 25, considerant els següents nivells d'anàlisi:

- Un primer nivell d'anàlisi de les dades socio-demogràfiques, tant a nivell general del municipi com dels individus que han realitzat demanda a la UTS. Varem considerar les següents característiques: tipologia de la població, origen i moviment migratori, nivell d'instrucció, índex d'envelliment i índex de dependència.

- Un segon nivell de recollida d'informació sobre totes les situacions de necessitat d'anàlisi social que afecten els nins i joves del municipi. Per això, s'han consultat com a fonts d'informació els expedients de la UTS i les entrevistes amb tots els mestres de les escoles i les altres entitats que treballen en aquest sector. A totes les noves famílies detectades com a "situació de necessitat social" se'ls ha obert expedient.

D'altra banda, s'ha realitzat una enquesta directa als joves, seleccionant-se una mostra amb el 95,5% de nivell de confiança i un error del 5% (312 persones a Alcúdia i 273 a Lloseta), escollida aleatòriament entre la població de 16 a 25 anys del municipi. En concret i referit a aquest tema se'ls ha demanat la seva opinió sobre quines són

les tres necessitats o problemes més importants que pateixen els joves dels respectius municipis.

- Un tercer i darrer nivell de coneixement de les següents àrees d'estudi respecte als joves:

a- Ocupació (laboral i/o escolarització)

b- Temps lliure i associacionisme

Tot això, contrastant els coneixements que tenim sobre la situació real i objectiva del municipi i l'opinió dels propis joves sobre els distints temes analitzats. S'han utilitzat, bàsicament, les següents fonts d'informació: la base informativa de la UTS sobre la situació dels recursos del municipi, els expedients individual-familiar i l'enquesta directa als joves del municipi.

Fent un resum de les dades i conclusions més importants podem destacar el següent:

Alcúdia

A-Anàlisi socio-demogràfica.

Socio-demogràficament, Alcúdia se'ns presenta com un municipi de tipologia jove, amb un baix índex d'envelliment (48,06%), en el que l'índex de dependència (39,90%), per sota l'índex de Mallorca (55,32%), troba la seva significació en el grup d'edat 0-14 anys (el 25,10% d'aquest) com a grup majoritari de població passiva. Complementàriament a aquestes dades, s'ha de constatar el signe positiu del seu balanç migratori, essent un 44,19% els nascuts en el

propri municipi, un 35,85% de població de fora de la CAIB i un 19,95% originària d'altres municipis de la CAIB.

B-Situacions de necessitat detectades.

Les problemàtiques socials detectades, a nivell d'infància, són de caire genèric, en tant que no es detecta cap situació específica que es destaquï amb una significació global com a problemàtica del municipi (Taula 1). S'ha consignat, doncs, "menor mal atès" (12,50%), com la problemàtica més detectada i respon a la valoració de famílies que no compleixen mínims a l'hora de tenir cura dels fills en qualsevol de les seves responsabilitats: higiene, alimentació, protecció, etc. També és important assenyalar la problemàtica derivada del procés d'escolarització: problemes escolars i absentisme que en tots els casos estudiats s'ha presentat col·ligada a la situació abans esmentada de "menor mal atès". Les fitxes passades als mestres de les escoles confirmen i complementen la informació del centre d'atenció primària sobre la problemàtica dels menors. Bàsicament, es pot ressaltar com a més característic d'aquestes famílies, els problemes econòmics, la seva procedència de fora de la CAIB, la poca o nul·la implicació/col·laboració amb l'escola i la situació en general, abans esmentada, de "menor mal atès".

Com a necessitats socials o problemes del municipi més impor-

tants per als joves, tenim que un 43,26% de les persones enquestades pensen en la droga i en l'alcohol, un 28,52% en la manca d'un institut i un 18,26% en la necessitat d'un centre de lleure. (Taula 2)

C-Ocupació i temps lliure dels joves.

Fent un balanç de la població enquestada, veim que un 52,24% no passa, en aquests moments, del graduat escolar mentre que un 45,19% estudia o ha fet estudis superiors. D'altra banda, de la població que treballa s'han de consignar respostes semblants sobre les necessitats de formació per al desenvolupament del treball actual. Així, hi ha un 25,88% que pensa estar qualificat per sobre de les necessitats que planteja el desenvolupament de la seva feina i un 18,82% pensa que necessita més qualificació. Un grup majoritari (44,70%) es manifesta conforme amb la relació qualificació i lloc de treball.

Sobre la disponibilitat per fer un curs de formació laboral, hi ha un equilibri entre respostes positives (44,87%) i negatives (47,75%). De les respostes positives, la preferència sobre cursos laborals a

realitzar són: idiomes (45,64%) i informàtica (24,89%). Ambdós són cursos pràctics i adaptables a diferents tipus de feina en un municipi turístic com el d'Alcúdia.

El grau de satisfacció quant al temps lliure dels enquestats és alt, en tant que la gran majoria diu que s'ho passa "bé" (47,75%) i en segon termini "molt bé" (25,96%). Un 8,97% declara que disfruta "poc" i un 6,41% no el disfruta "gens".

Sobre les activitats d'oci que manquen al municipi (Taula 3), podem destacar un nombre important que demana més esports (29,76%), en segon termini excursions (15,87%) i en tercer lloc activitats que hem agrupat com a pròpies d'un centre d'esplai (13,88%).

D-Conclusions i línies prioritàries de treball.

A hores d'ara podem dir que Alcúdia és un municipi turístic en el que la infància i joventut, demogràficament parlant, té un pes específic caracteritzat per un alt nombre de famílies de procedència de fora de la CAIB. Aquest volum important del sector es manifesta clarament en l'alt nombre de demandes que arriben a la UTS,

valorant-se en la majoria de situacions una mala atenció familiar i/o problemes escolars dels menors.

A partir d'aquest projecte de prospecció, s'ha propiciat un principi d'articulació sòlid amb les entitats del municipi, de forma que s'ha preparat el camí per establir una regulació de les relacions entre les entitats del sector i la UTS i així augmentar el grau d'accessibilitat de l'usuari al centre de serveis socials.

En aquest punt s'ha de dir que manca una divulgació explícita a la població general de les tasques que es poden realitzar des de la UTS, sobretot de suport tècnic quant a situacions de dificultat en l'atenció als nins, encara que sí s'ha informat sobre els serveis i activitats puntuals que s'han anat organitzant.

D'altra banda, i entrant en les valoracions de l'enquesta, caldria centralitzar en un sol professional les intervencions en matèria de formació laboral, de forma que a més de promocionar cursos (ara es fa des de distintes àrees de l'Ajuntament) es puguin analitzar les necessitats objectives del mercat de treball i orientar la població jove (ara per ara sembla que només interessin cursos d'informàtica i idiomes) d'un municipi que per les característiques que li confereix el turisme i la procedència demogràfica, necessita un tractament en profunditat del tema.

Quant al temps lliure i l'associacionisme, cal dir que en el municipi

hi ha un alt nombre d'associacions i activitats de temps lliure, però que també hi manca algun tipus de servei que faci una tasca d'educació per a l'oci, servint, a més, de marc aglutinador per a tots aquells joves que vulguin fer activitats associatives: excursions, tallers, etc.

Per últim s'ha de considerar com a fonamental la vivència de la droga, en general, i de l'alcohol, en particular, com a problema prioritari dels joves.

D'acord amb això, es fan les següent propostes de treball per a 1991:

a-Nivell d'incidència directa. Projectes bàsics:

-Projecte de divulgació del servei, fent especial incidència en el suport social de la UTS quant a situacions de dificultat en l'atenció als menors.

-Articulacions per al tractament de demandes. Formalització d'un procediment i unes vies d'actuació conjunta amb tots els serveis que treballen en el camp social dins aquests sectors.

-Projecte de prevenció en petita infància de forma que es faci una tasca de detecció precoç de situacions de necessitat social en famílies amb menors de 7 anys i, a més a més, s'intervengui decisivament per "assegurar" l'evolució de l'infant amb normalitat i per tant la prevenció de risc psicosocial.

-Contractació d'un educador social que treballi amb la banda

d'edat immediatament superior al projecte anterior (a partir de 7 anys), amb les funcions de dinamització de l'associacionisme i compactació de les entitats disperses, a més de la intervenció directa amb menors en situació de risc i/o conflicte social, de forma que en un municipi amb un tant per cent tant elevat de menors i situacions de desatenció familiar/problemes escolars, no es derivi cap a formació de grups marginals a nivell comunitari.

b-Nivell d'atenció indirecta.

-Realització de procediments i estandarització de criteris per a totes les ajudes econòmiques que es concedeixin des de la UTS.

-Creació d'un casal de joves que, en relació als serveis socials, podria fer una important tasca en matèria d'integració i reinserció.

-Contractació d'un ADL per a la dinamització de l'àrea laboral al municipi, integrant les feines que s'estant fent des de distintes departaments de l'Ajuntament.

LLOSETA

A-Anàlisi socio-demogràfica.

Segons ens diuen les seves dades socio-demogràfiques, podem catalogar Lloseta com un municipi de tipologia de població relativament jove. Amb un índex d'envelliment del 56,4% i un índex de dependència pràcticament del mateix signe (55,8%) presenta una clara evolució cap a la maduresa (un 65,07%

de la població té entre 15 i 64 anys). Com en el cas d'Alcúdia, és també important el seu balanç migratori, encara que no arribi a uns percentatges tant elevats: un 15,80% de la població és originària d'altres municipis de la CAIB, mentre que hi ha un 17,04% de població de fora de la Comunitat.

Quan cercam la significació socio-demogràfica del sector d'infància i joventut en els expedients de la UTS, el primer que crida l'atenció és la manca de dades conceptualitzades com a infància i joventut. Això no obstant, hi ha un 8,75% de processos treballats, inclosos dins el sector de família, amb els infants com a destinataris. Així, s'han comptabilitzat set famílies amb problemàtica social que afecta a disset nins. Amb tan poques dades, no es pot fer un estudi detallat, però sí que és interessant explicar el següent: hi ha un baix nivell d'instrucció (sense estudis i/o analfabets) dels pares, amb procedència directa o indirecta (generació anterior) de fora de la CAIB i sense parlar cap d'ells el català.

B-Situacions de necessitat detectades.

De l'anàlisi de les set famílies, pel que fa a les necessitats socials que s'han valorat, podem destacar el següent:

-Manca de recursos econòmics familiars amb nins que pateixen manca d'atenció, trastorns de conducta i absentisme escolar.

-Cinc de les set famílies tenen com a demandant a l'escola.

-Configuració de família nombrosa: hi ha una família de 4 membres, 4 de 5 membres i 2 de 6 membres.

Estam parlant, en definitiva, de les mateixes set famílies que han sortit amb qualque problemàtica/necessitat dels infants a les entrevistes amb els mestres de l'escola, guarderia i parròquia. (Taula 4)

Analitzant les necessitats socials prioritàries per als joves, segons el que ells mateixos assenyalen a l'enquesta (Taula 5), tenim la manca de treball (57,87%), al que hi podem afegir els problemes econòmics (8,79%) com el problema més important.

La droga és el segon problema esmentat (31,86%) per ordre d'importància, lògica, d'altra banda, coneixent la relació Lloseta - Inca i la seva característica de zona de desenvolupament industrial; no obstant això, és una percepció i les dades de la UTS no l'assenyalen, en principi, com una necessitat real.

Amb un volum de respostes semblant a l'anterior (31,50%), tenim els "lloc d'entreteniment i diversió al poble", als que hi podem afegir "activitats culturals, manca d'organització d'un club pel jovent, manca d'orientació als joves..." que subratllen el desig de fer activitats de lleure, com a necessitat social del sector, i que cal comentar-la dins l'apartat d'aquest sector.

C-Ocupació i temps lliure dels joves.

Prenent tota la població enquesta, és un 27,47% el que realitza o ha realitzat estudis superiors al Graduat Escolar. Tenint en compte que el sistema educatiu espanyol contempla l'obtenció d'aquest títol als 13/14 anys i els enquestats en tenen de 16 a 25, podem afirmar que el nivell d'instrucció d'aquest sector de població és, certament, baix.

Sobre l'àrea laboral, les respostes són semblants a les del municipi d'Alcúdia. Així, hi ha un 26,81% que pensa estar qualificat per sobre de les necessitats que li planteja el desenvolupament de la seva feina i un 22,34% que pensa tot el contra-

ri, és a dir, que està poc qualificat. Un grup majoritari (50,27%) es manifesta d'acord amb la relació formació/qualificació i lloc de treball.

Com a cursos de formació laboral prioritàries en destaquen dos part damunt dels altres: idiomes (27,39%) i informàtica (24,78%).

El grau de satisfacció del temps lliure dels enquestats és molt alt, en tant que la gran majoria diu que s'ho passa "molt bé" (55,31%) i en segon termini "bé" (26,37%). Podem considerar minoritari, el grup dels que diuen que estan poc satisfets (11,35%) i el dels que no hi estan gens (2,93%).

Sobre les activitats d'oci que manquen al municipi (Taula 6), podem destacar un nombre important que demana cinema (32,06%), un altre grup activitats esportives (25,64%) i després un gran grup (83,46%) que emmarcaria activitats que tradicionalment es realitzen des d'organitzacions per al lleure (casals de joves, grups excursionistes, etc.) o bé activitats puntuals en festes i diades.

Un nombre baix de població (13,55) declara pertànyer a qualque associació del municipi, encara que d'aquests un 40,73% no hi participa o hi participa poc. Les associacions que tenen més afiliats (d'entre els enquestats) són també les més conegudes: Estel des Coco (54,85%) i l'Esplai (21,62). De les respostes sobre associacions que es coneixen, podem assenyalar que el 50,18% dels enquestats coneix l'Estel des Coco i un 37,36% l'Esplai, essent, ambdues, les associacions que per les respostes se'ns presenten com a més arrelades en el municipi. (Taula 3).

D-Conclusions i línies prioritàries de treball.

No hi ha una correspondència clara entre aquestes dades sociodemogràfiques i la seva incidència a nivell de serveis socials municipals. El volum de població en infància i joventut conegut a SS.SS. és massa baix com per considerar que tenim una visió de la dimensió real del problema. És a dir, no sembla que hi hagi un alt grau d'accessibilitat per part de l'usuari a la UTS, excepte per ajudes econòmiques i gestions. A partir d'aquí, es

poden fer diverses consideracions:

-El registre utilitzat (unitats de treball individual), no ha estat prou definit ni en la significació dels indicadors, ni en el procediment d'aplicació, de forma que no podem parlar de les dades amb rigor. Hi ha nins que han estat catalogats en el sector família i altres en el d'infància. Indicadors com "menor mal atès" o "baix nivell cultural", s'han valorat de forma distinta en situacions semblants, ja que sempre es prioritza en la valoració un grup d'indicadors enfront d'altres.

-No hi ha una articulació formalitzada i fonamentada en les funcions que es poden realitzar des de la UTS, amb la xarxa de serveis que treballen en el sector d'infància, dins el municipi.

-Manca una divulgació explícita de les tasques que es poden realitzar des de la UTS cara al municipi.

-Des de la UTS es promocionen ajudes econòmiques municipals, per diversos conceptes, sense especificar amb rigor els procediments i criteris de concessió.

D'altra banda, s'ha d'assenyalar l'existència d'un alt nombre d'associacions de distint signe en el municipi, encara que no hi hagi cap servei, dins l'àrea d'animació socio-cultural de l'Ajuntament, que pugui assumir tasques explícitament educatives i, per tant, preventives.

Per últim, s'ha de considerar com a fonamental la vivència de les dificultats econòmiques/treball i droga com a principals problemes dels joves.

Segons això, es fan les següents propostes de treball per a 1991:

a-Nivell d'incidència directa. Projectes bàsics:

Es tracta de fer una taula rasa que permeti la construcció poc a poc de la intervenció futura. Per això, consideram necessari fer projectes que assegurin el coneixement mutu UTS i usuari, així com UTS i entitats municipals.

-Projecte de divulgació del servei, fent especial incidència en les funcions de suport social que ofereix la UTS.

-Articulacions per al tractament de demandes. Formalització d'un procediment i unes vies d'actuació conjunta amb tots els serveis que

treballen en el camp social dins aquests sectors: escola, grup d'acció social de la parròquia, etc., de manera que es formi una xarxa compactada de serveis.

-Projecte de prevenció en petita infància, fent especial incidència en la construcció d'una xarxa comunitària comuna de detecció i intervenció des del primer moment del naixement del nin, de manera que poguem construir, a partir d'aquí, la intervenció comunitària pels pròxims anys.

-Prevenció de toxicomanies en què es treballi segons aquesta vivència de problema prioritari del municipi.

b-Nivell d'atenció indirecta.

-Realització de procediments i criteris per a totes les ajudes econòmiques que es concedeixen des de la UTS.

-Major definició del procediment d'aplicació i indicadors de valoració, del registre dels expedients

familiars, de forma que s'asseguri la comunicabilitat de les dades de forma rigorosa.

-Articulació de les àrees de cultura, sanitat i serveis socials dins l'Ajuntament, perquè es plantegi la visió del municipi en programes unificats en àrees que excedeixin les competències de la UTS com a tal, però en la que hi pot participar: àrea de formació laboral en col.laboració amb l'INEM, creació d'un servei de dinamització sociocultural, etc.

TAULA 1

Valoració de la demanda segons les situacions de necessitat dels nins i nines afectats

	TOTAL	%
Menor mal atès.....	25	12,50
Problemes escolars.....	12	6,00
Pare o mare sol/a	6	3,00
Absentisme escolar	5	2,50
TOTAL.....	48	

TAULA 2

Necessitats o problemes socials prioritàries per als joves del municipi. *

	TOTAL	%
Drogues.....	98	31,41
Alcohol	37	11,85
Institut	89	28,52
C.Lleure	57	18,26
Varis.....	42	13,46
Més esports.....	30	9,61
Medi ambient	20	6,41
No tanquen els bars.....	15	4,80
NS/NC.....	27	8,65

*Percentatge sobre el total de 312 individus. Cada un podia esmentar fins a tres respostes diferents.

TAULA 3

Activitats de lleure que manquen al municipi

	TOTAL	%
Esports	75	29,76
Excursions	40	15,87
Casal de joves	35	13,88
Música (concerts).....	22	8,73
Tallers.....	19	7,53
Dansa	11	4,36
Teatre	10	3,96
NS/NC.....	40	15,87
TOTAL	252	

TAULA 4

Valoració de la demanda segons les situacions de necessitat dels nins/nines afectats/des

	TOTAL	%
Absentisme:	7	30,43
Trastorns de conducta:	6	26,08
Situació d'alt risc:	3	13,04
Menor mal atès:	2	8,69
Delinqüència:	1	4,34
Menor que fugir de casa:	1	4,34
Problemes escolars:.....	1	4,34
Disminució visual:.....	1	4,34
Disminució física:	1	4,34
TOTAL	22	

TAULA 5

Necessitats socials prioritàries per als joves del municipi*

	TOTAL	%
Manca de treball	158	57,87
Droga	87	31,86
Llocs d'entreteniment i diversió en el poble	86	31,50
Varis (temps lliure, manca d'iniciativa, festes, confiança en els joves, etc.)	45	16,48
Manca d'instal.lació esportiva adient	30	10,98
Manca d'organització d'un club per al jovent	25	9,15
Problemes de doblers i independència econòmica	24	8,79
Manca d'activitats culturals	23	8,42
Problemes socials entre mallorquins i castellans	22	8,05
Incomprensió per part dels majors	18	6,59
Millora de la biblioteca	9	3,29
Manca d'orientació als joves	9	3,29
NS/NC	24	8,79

*Percentaje sobre el total de 273 individus.

Cada un podia esmentar fins a tres respostes diferents.

TAULA 6

Activitats de lleure que manquen al poble. *

	TOTAL	%
Cinema	89	32,60
Excursions	72	26,37
Competicions esportives/esports	70	25,64
Acampades.....	37	13,55
Més festes per als joves.....	29	10,62
Teatre	27	9,89
Activitats culturals.....	22	8,05
Club Juvenil.....	20	7,32
Viatges	18	6,59
Varis (hípica, coneixements sobre fauna balear, coral, etc.)	18	6,59
Conferències.....	12	4,39
Concursos.....	12	4,39
Concerts de pop-rock	11	4,02
Cursets formatius	11	4,02
Ginkames	9	3,29
Lectura/Biblioteca.....	8	2,93
Música	8	2,93
Ball	7	2,56
Trobades i convivències	6	2,19
Fotografia	4	1,46
Gimnàstica	3	1,09
NS/NC.....	36	13,18

*Percentatge sobre el total de 273 individus.

LA PROSTITUCIÓ EN EL CASC ANTIC. INTERVENCIÓ DES DEL CENTRE MUNICIPAL DE SERVEIS SOCIALS "CIUTAT ANTIGA"

Mª Teresa Tarragó,

assistent social del Servei de Promoció Social de la Dona.

Joana Andreu,

Cap de Sector de "Ciutat Antiga".

Com és sabut per tots, uns dels barris de Ciutat que més prostitució concentra és el de Sindicat. Fins ara, les nostres intervencions s'han dirigit bàsicament, i a través del treball individual, a la realització de tasques de caràcter preventiu (preferentment en temes de salut i esment dels infants) i també de caire assistencial (cartilles AME, informació, orientació, gestió de temes laborals, tractament per part dels diferents professionals que integren l'equip, ...)

A més, l'Ajuntament manté un conveni amb Càritas Diocesana per a la subvenció del que coneixem com a PIS PETIT. Els professionals d'aquest pis connecten al carrer amb les prostitutes, oferint la possibilitat d'integrar-les al món laboral i a circuits més normalitzats. Per dur endavant aquesta feina, hi ha espais de coordinació i regulació entre el Centre Municipal de Serveis Socials (CMSS) i aquest pis.

No podem oblidar que Sindicat no és l'únic focus de prostitució de Ciutat: també en trobam a les barriades de Pere Garau (tots els carrers propers a la plaça de les Columnes) i a El Terreno (zona de la Plaça Gomila). Evidentment, les característiques d'aquests col·lectius són molt diferents a les de Sindicat.

Característiques de les prostitutes de Sindicat

En el Centre no disposam de dades que permetin verificar el nombre total de dones que, en

aquests moments, exerceixen la prostitució, encara que suposam que pot arribar a representar quasi un 1% del total de la població de la zona (uns 5.000 habitants aproximadament), i un 3% si comptam les persones relacionades amb aquest món, és a dir, que viuen d'aquest negoci. Una circumstància que dificulta la determinació exacte del nombre de prostitutes del barri és la quantitat de dones que no hi viuen, però que hi van a la recerca de clients.

Els carrers més freqüentats per les prostitutes són, principalment, Manteros, Pez i Santanyí (on hi ha més moviment). Als carrers de Reus, Estrella, Miró i San Andrés la prostitució no s'hi troba tan organitzada: les dones no són tant als locals, sinó als portals de les cases particulars.

Els "meublées" d'aquesta zona solen obrir a les 16,30 h encara que el moviment de gent, en aquest punt, no sigui intens.

Tot i ésser una zona on es concentra un nombre considerable de població gitana (majoritàriament als carrers dels Socors, plaça Llorenç Bisbal i Assistència Palmesana), les prostitutes són paies.

Una altra de les zones del barri caracteritzada per aquesta activitat és la formada pels carrers Sant Esperit, Can Vallori, Petit, Feliu i plaça Palou i Coll. En aquests indrets hi trobarem moltes prostitutes joves als matins; les nits, en canvi, es desplacen cap a la Porta de Sant Antoni. La diferència entre

aquesta zona i la del "barri" és la degradació que pateix la darrera, amb moltes joves toxicòmanes. Així, podem dir que en la primera zona, els matins, es practica una prostitució més de "qualitat" estant exempta dels problemes derivats de les drogues.

Edats

L'edat més habitual per començar a exercir la prostitució sol ser a partir dels 18-21 anys, la qual cosa no significa que no ens trobem amb casos amb un inici més tardà o bé que exerceixen de manera esporàdica. Quant a la prostitució infantil, la nostra intervenció ha consistit en la detecció de certs casos i la seva derivació al Departament de Menors.

No obstant això, una de les característiques més significatives que es dona al Sindicat, és la problemàtica que presenten les dones majors (més de 60 anys) que han exercit la prostitució i que segueixen vivint en el barri. No oblidem que la població d'aquest nucli és molt envellida (un 19,53%) i que l'índex d'envelliment és del 108,51%. La deterioració que presenten aquestes dones és ben palesa: manca d'ingressos econòmics, aïllament, habitatges sota mínims d'habitabilitat, problemes de salut, etc. Feim front a aquestes situacions, moltes vegades, des del servei d'ajuda a domicili, el menjador del Temple, el servei de menjars a domicili o projectes específics emmarcats en el Programa de Promoció Social de la Vellella.

Origen

Per la informació recollida a través del nostre sistema de registre i pels diferents contactes que mantenen al carrer, podem dir que la gran majoria de prostitutes són peninsulars, amb molts pocs casos d'estrangeres. L'origen se situa, preferentment, a pobles de Catalunya, Andalusia i centre de la península. Segons les dades del diagnòstic social, el tant per cent de peninsulars és d'un 36,43 sobre el total de la població de Sindicat.

Donades les característiques del barri, la integració d'aquesta població és molt difícil.

Perfil familiar

El prototipus de dona que ve al CMSS de "Ciutat Antiga" per formular-nos qualque tipus de demanda és el següent:

- De 25 a 45 anys.
- Soltera o separada.
- Sense família a l'illa.
- Amb un o dos infants (la majoria, de vegades, no reconeguts pel seu/s pare/s) que no segueixen el sistema educatiu establert per ells. No tenen consciència de què el medi on viuen no és l'adequat.
- Baixos i esporàdics ingressos econòmics. No tenen sentit de l'estalvi: viuen amb els diners de què disposen en cada moment.
- Nivell cultural molt baix: primària incompleta i qualque cas d'analfabetisme.
- Viuen a cases deficitàries o bé a pensions en condicions mínimes.
- Problemes de drogues-alcoholisme.

És important tenir en compte els antecedents familiars d'aquestes dones que, com ja sabem, provenen de famílies molt desestructurades o deteriorades. Algunes d'elles han sofert maltractaments o abusos sexuals per part d'algun familiar i han acabat per rompre'n tots els vincles.

La demanda majoritària que fan al Sector és d'assistència mèdico-farmacèutica, llet i aliments, draps d'infants, sollicitud de guarderies i

ajudes econòmiques per deutes de lloguer. Poques vegades solliciten assessoraments laborals.

Front del problema de la vetlla dels infants (no totes accepten portar els fills a la guarderia i, d'altra banda, no podem oblidar la manca que pateix el barri quant a aquest recurs) hem detectat que, alguna vegada, els deixen a l'emparrada de les seves companyes o dones majors ja retirades de l'ofici.

Un altre tret característic, del qual tots n'hem sentit parlar i que esdevé sempre força conflictiu, és la relació que mantenen amb el proxenet. A elles no els agrada parlar d'ell i quan ho fan en parlen com el seu protector. Els proxenets no solen venir al Centre i, normalment, tampoc compareixen a les cites del professional que porta el cas.

Els pocs casos de maltractaments que hem detectat o que les mateixes dones han manifestat, han estat derivats al Centre d'Informació dels Drets de la Dona; des del Sector se'ls ofereix suport psicològic. Val a dir que ben poques d'elles han formalitzat denúncies en aquest sentit.

Relació prostitució-droga

El problema de la droga, en el barri de Sindicat, apareix moltes vegades lligat a la prostitució. Des del Sector hem detectat un nombre considerable de dones joves toxicomanes que exerceixen la prostitució com a mitjà ràpid per aconseguir diners. Normalment, a part de consumir-la, també es dediquen a la seva venda. Com es pot suposar es tracta de casos molt deteriorats que pateixen una greu degradació. El nombre que arriba a anar a algun servei especialitzat és baix, per la qual cosa el que arriba a un procés de reinserció és mínim.

Curiosament, aquestes joves no són acceptades per la resta del col·lectiu perquè ofereixen els seus serveis a preus més baixos.

Així mateix, hi ha una població determinada que es beneficia del negoci de la droga: els que regeixen els prostíbuls que tenen l'oportunitat d'adquirir material de procedència dubtosa.

Perspectives de futur

Realment ens sembla molt difícil escometre el problema de la prostitució al Sindicat des de l'òptica de les intervencions pròpies del treball social. Es tracta d'un col·lectiu molt tancat al qual es fa molt difícil accedir-hi des del carrer. Hem de tenir en compte, també, que es tracta de dones que no tenen, degut a la manca de formació laboral, un fàcil accés a treballs normalitzats; per això, la informació que podem oferir des del Centre no se sol adaptar a la seva realitat.

Un altre aspecte imprescindible a tenir en compte cara al futur, és la realització del PERI de Sindicat: ara mateix ja es fan especulacions i vendes de locals per a possibles prostíbuls. Conseqüentment es produeix un cert moviment cap a zones que són un poc més tranquil·les (de Sindicat cap a Feliu i de Sant Miquel cap a Missió).

Les intervencions que hem dirigit cap a aquest col·lectiu han estat:

- Atenció, orientació i gestió de les demandes específiques.
- Suport psicològic.
- Derivació/informació cap a altres recursos: CIDED, CIAPOJ, Pis Petit, Hospital Provincial, Centre de Salut, guarderies, etc.
- Projecte de prospecció (emmarcat en el Programa de Promoció Social de la Dona) a través de la informació que ens aportaven les diferents entitats del barri.
- Integració de casos al projecte d'alimentació infantil (emmarcat en el Programa d'Infància i Família).
- Prestacions pròpies del sector.

Per a aquest curs, a més de continuar amb les actuacions assenyalades, ens agradaria treballar aquesta problemàtica emmarcant-la en el treball comunitari, lligant sempre les nostres intervencions als pocs recursos existents i implicant les diferents entitats que treballen a la zona de Sindicat.

A PORTACIONS AL DEBAT SOBRE LA PROSTITUCIÓ¹

Lluís Ballester Brage
Pilar Bellod Cavanna
Josefina Santiago Rodríguez

Al llarg d'aquest any han aparegut diverses informacions periodístiques relatives a la prostitució, tractant de les diverses modalitats d'explotació lligades a aquest fenomen: l'engany, l'abús de menors, la submissió forçada, el xantatge, en molt de casos el segrestament o la limitació de la llibertat física, la droga, la desinformació, l'explotació obligada del cos mitjançant la violència, el càstig físic... Per això ens hem plantejat l'oportunitat de posar en comú les reflexions que, fruit de les observacions i estudis preparatoris (treball de camp basat en enquesta/entrevista directa, anàlisi i seguiment de casos, estudi de dades sanitàries i policials...), hem realitzat per a dissenyar una investigació sobre la prostitució a Mallorca.

a. Consideració social de la prostitució

La prostitució és una ocupació que ja és present als pobles més antics i, d'alguna manera, a totes les cultures amb un cert desenvolupament. Es basa, com tots sabem, en la compra-venda del cos humà, especialment del cos de les dones. La dona, en el cas que tractam, es converteix en un objecte apropiat per l'home, en una mercaderia per al consum. La prostitució és un fenomen cultural relacionat amb la dominació sexual de l'home i amb una sèrie de problemes històrics relacionats, com l'elevada mortalitat masculina a les guerres, les dificultats per mantenir una activitat laboral continuada per part de les dones adultes donat el seu cicle

vital (per l'embaràs-part-cura dels infants...), que tenen immediates conseqüències socials per a elles. Però en una societat com la nostra, basada en la igualtat jurídica, aquestes limitacions no han deixat de ser vigents i, a partir de la possibilitat de tot tipus d'intercanvis, el cos humà s'ha convertit en una mercaderia més, generant una xarxa d'interessos molt complexa que ha canviat substancialment el que hagi pogut significar la prostitució². La prostitució, i especialment algunes de les seves manifestacions com l'explotació de les dones sense recursos, el tràfic de dones, la prostitució de menors..., s'ha convertit en una activitat molt lucrativa, en un negoci important.³ A la vegada, socialment, l'exercici de la prostitució s'ha seguit considerant més com una forma de vida, com quelcom familiar i quasi entranyable, que com una sortida a una situació de necessitat amb el resultat de l'explotació d'una persona. Encara ara, molts d'homes s'inicien sexualment, o suporten la mili, a través de relacions amb dones que exerceixen la prostitució. També es freqüent la recerca de satisfacció sexual per part d'homes casats que no la troben en la seva relació amb la parella, la recerca d'experiències sexuals no convencionals, etc.

La doble moral impera en importants sectors de la societat espanyola de dues maneres diferents: en primer lloc, els grups menys tolerants condemnen la prostitució sempre que sigui visible, però al mateix temps es tolera i

utilitza de forma silenciosa, convertint el sexe de les dones en un producte de consum de masses. En segon lloc, altres sectors més tolerants pensen que és una "ocupació" que només afecta a unes determinades persones, que normalment no hauria de preocupar a ningú, a no ser en els seus aspectes purament sanitaris, ja que facilita recursos a gent sense possibilitat d'obtenir-los de cap altra manera. Aquesta postura "cínico-liberal"⁴ en ignorar les causes i condicionants psicosocials associats a la prostitució, difícilment pot comprendre correctament aquest fenomen, però, a més, ni tan sols es basa en premisses vertaderes, ja que és necessari dir que les persones que practiquen la prostitució ja no provenen, només, de les capes més desfavorides. Això, actualment, s'ha de matisar, donades les noves formes de prostitució que s'han anat desenvolupant darrerament, especialment a les grans ciutats i també a les zones turístiques.

La prostitució no és un delictes, ni tan sols un "delictes sense víctimes"⁵, ben al contrari, sí que hi ha víctimes: les dones que la practiquen perquè no han pogut elegir fer altra cosa⁶; les que ho han pogut elegir lliurement no són víctimes de ningú. Però la majoria de les dones no s'hi senten a gust, s'han vist forçades a entrar en el món de la prostitució per diverses circumstàncies i difícilment podran sortir-ne. En front d'aquesta situació, no ens plantejam que s'hagi de prohibir que qualsevol estableixi la relació sexual que desitgi, sempre

que no forci la voluntat d'un altre; no creim que s'hagi de prohibir l'exercici individual de la prostitució, com tampoc ho han cregut els legisladors dels altres països d'Europa. Però tampoc creim que s'hagi de legalitzar el negoci de la prostitució, convertint l'estat en evident proxenet; ben al contrari, s'hauria de fer complir la prohibició de tot tipus de tràfic i de proxenetisme. S'hauria d'adequar la legislació a les indicacions del Parlament Europeu i de les Nacions Unides, no només al Conveni de 1949, sinó també a totes les posteriors resolucions fins al 1990, tot derogant la Llei de Perillositat i Rehabilitació Social de 1970, reformada de manera insuficient per la Llei de 26 de desembre de 1978, donat que, per exemple, en aquests moments ens trobam amb la paradoxa de què si bé la prostitució no és una figura delictiva segons el Codi Penal, les persones que l'exerciten poden ser considerades en "estat de perillositat" i susceptibles d'aplicació de mesures preventives i de seguretat.⁷

Fins i tot els acords internacionals, habitualment poc compromesos amb postures clares, han presentat des de fa temps una posició molt semblant a la que hem exposat i pot valer d'exemple el Conveni per a la repressió del tràfic de persones i de l'explotació de la prostitució aliena, adoptat per l'ONU l'any 1949, signat per 53 estats, entre ells l'espanyol⁸, que estableix clarament en els articles 1 al 6, que

a. S'ha d'evitar i perseguir qualsevol conducta que exploti o promogui la prostitució (articles 1, 2, 3 i 4).

b. No s'ha de castigar l'exercici individual de la prostitució (article 5).

c. S'ha d'evitar reglamentar la prostitució, recomanant que s'evitin les normes que obliguin a què les persones dedicades a la prostitució s'hagin de registrar, hagin de tenir un document que les identifiqui o complir qualsevol requisit que tenguin per objectiu la vigilància o notificació (article 6).

Aquesta posició, qualificada com "aboliconista"⁹, a vegades ha estat criticada per estar relacionada

amb arguments morals, però el seu desenvolupament posterior ha permès superar aquestes possibles limitacions. De fet, més recentment, el Parlament Europeu, ampliant les recomanacions de les Nacions Unides, a partir d'algunes de les propostes de la "Carta Mundial de los derechos de las prostitutas" preses en consideració en el seu primer Congrés Internacional¹⁰, va adoptar les següents recomanacions:

- Despenalitzar l'exercici d'aquesta professió.

- Garantir a les prostitutes els drets que disfruta el conjunt dels ciutadans.

- Ajudar i fomentar els grups d'autoassistència formats per prostitutes i sensibilitzar la policia i el poder judicial sobre la necessitat de millorar la protecció de les prostitutes que desitgin presentar denúncies contra els proxenetes.

El conjunt actual de recomanacions és prou consistent argumentalment i permet superar el debat sobre la legalització amb tot un conjunt de criteris i actuacions realistes i conseqüents amb les investigacions i demandes d'amplis col·lectius de dones i professionals, els quals consideren, com deia Pere Negre¹¹, que...

"Perseguir, controlar o incluso delimitar la prostitució es actuar sobre los efectos más que sobre las causas, pero sobre todo degradar al degradado, es decir, a las personas que ejercen la prostitució, nunca a las que compran o viven a expensas de ella. Y todo ello tanto por la vía imposible de la abolición como por la de la legalización (anticonstitucional, como señala Carlota Bustelo, secretaria del Instituto de la Mujer). Pero hay más: el celo de los gobernantes se reduce siempre a un control -preferentemente policial en los Estados duros, sanitario en los democráticos- que recae siempre en quienes ejercen la prostitució más marginal y popular, es decir, en quienes se ven forzadas a ejercerla de una forma menos discreta y perfumada".

En definitiva, a partir del que significa la prostitució i de les recomanacions internacionals, no es pot fonamentar una política social

coherent sobre les següents postures:

1ª LEGALITZACIÓ DE LA PROSTITUCIÓ. Es basa sobre una mistificació del que és la prostitució, valorant com a quelcom sense importància tot el que l'envolta i considerant que qualsevol altra posició només és un signe de "redentorisme". Els que mantenen aquesta posició, són partidaris de la plena legalització, assumint que el proxeneta, o el "xulo", és com un empresari, que el tràfic de dones s'ha de fer pagant. De fet, els partidaris de la legalització mai s'han posat d'acord en què legalitzarien.

2ª SANITARISME. No pretén la legalització, sinó l'establiment de controls sanitaris obligatoris. Té relació amb una consideració "sanitarista" reduïda a creure que el que ens ha de preocupar és que les prostitutes no estiguin malaltes, no per un interès sobre la seva bona salut, sinó pel possible perill de transmissió de malalties sexuals.

3ª ABOLICIONISME ORIGINARI. Parteix de la prohibició de tot el relacionat amb l'exercici de la prostitució, incloent el tràfic i proxenetisme, però també evitant el lliure exercici individual. Es basa en una consideració paternalista dirigida a "conscienciar" les dones de què han de deixar el món de la prostitució.

4ª PROHIBICIONISME. Parteix d'una consideració moralista basada en què el cos i la sexualitat són "sagrats" i per tant s'han de protegir, prohibint i seguint estrictament, és a dir, potenciant el reglamentarisme i el control policial.

Tant la legalització com les altres posicions (1ª a 4ª), varen ser clarament contestades a les Jornades de Mujer y Servicios Sociales (Madrid, 1984), organitzades per l'"Instituto de la Mujer" i que va reunir a representants de les àrees de serveis socials de les administracions central, autonòmiques i locals, encara que l'aboliconisme va ser defensat en diverses ocasions. Les conclusions rebutjaven tota forma de reglamentació legal de la prostitució i exigien una política de serveis socials més eficaç, que comptàs amb recursos àgils i adequats a les necessitats del

col·lectiu de prostitutes sense discriminació.

5ª NORMALITZACIÓ. Hi ha un altra postura, ben resumida per Gina Garcies¹², seguint les darreres recomanacions internacionals abans citades i que és la que ens sembla més consistent:

" s'ha d'afrontar la situació tot respectant la decisió de les dones que, per motivacions econòmiques, socials o psicològiques, es disposen a exercir la prostitució i que aquesta activitat ha d'estar, per tant, permesa i s'han de procurar a les prostitutes totes les garanties i els serveis socials i sanitaris que hagin de menester. Però, al mateix temps, s'han de perseguir i sancionar severament els traficants, patrons o "xulos" de les prostitutes que les exploten."

Com es veu, els tres criteris fonamentals són:

- Despenalitzar l'exercici de la prostitució.

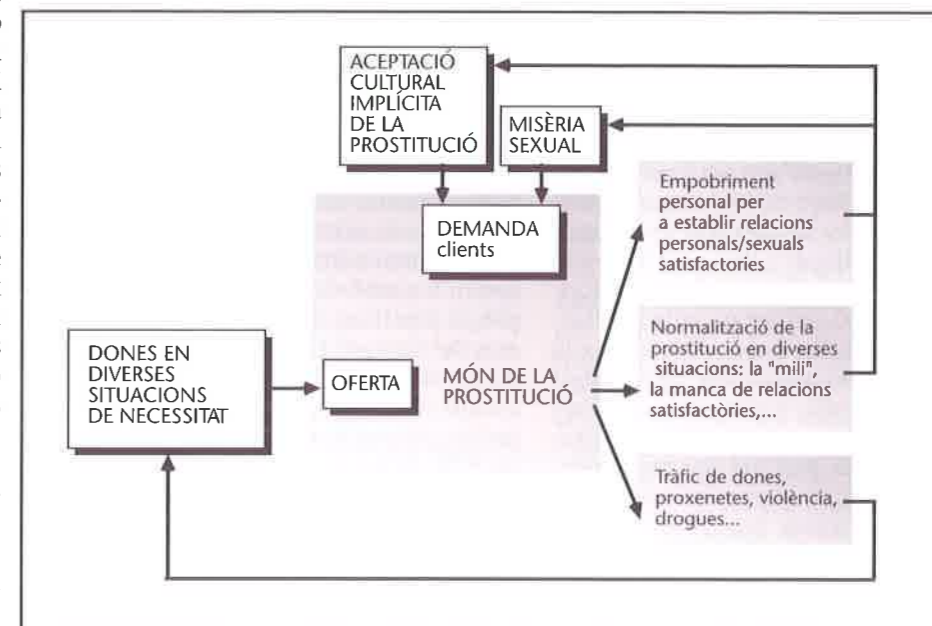
- Garantir a les prostitutes els seus drets i, en conseqüència, els serveis socials i sanitaris normalitzats, amb suport especial, per facilitar la promoció personal cap a altres activitats. El "Plan para la igualdad de oportunidades de las mujeres", de l'Instituto de la Mujer¹³ proposa:

"una atención decidida a favor de quienes ejercen la prostitució, con objeto de lograr que estas personas disfruten de condiciones de vida normales y, sobre todo, para posibilitar el libre abandono de su situación."

- Millorar la protecció de les prostitutes, seguint tot tipus de violència, explotació, proxenetisme i tràfic de persones.

Una política social orientada en aquest sentit, ha de tenir en compte els aspectes preventius, assistencials i de promoció social, aquests darrers estretament vinculats a les alternatives ocupacionals que puguin oferir a aquestes dones una possibilitat creïble per poder decidir abandonar la prostitució. Par-

tint de la base que les relacions sexuals han de ser lliures, per tenir la possibilitat d'establir voluntàriament qualsevol tipus de relació s'ha de poder disfrutar d'una educació no sexista, d'educació sexual, de serveis i ajudes socials universalitzats i suficients, ...¹⁴. Així sí que es podrà fonamentar una política social que pugui rompre el cercle sense sortida que presentam a l'esquema següent:

b. Necessitats socials i personals associades al fenomen de la prostitució

Es podrien esmentar tota una sèrie de factors i condicionants, d'origen psicològic, social i econòmic, associats a l'exercici de la prostitució:

1. Les mancances afectives i els maltractaments al llarg de la infància i l'adolescència, matrimonis fracassats i tot un seguit d'històries personals viscudes en ambients mancats d'afectivitat i amb una gran càrrega d'agressivitat.

2. El coneixement i familiaritat amb el món de la prostitució al llarg de la infància i l'adolescència. La facilitat d'entrada en aquest món, amb el que significa de disponibilitat ràpida de diners. De fet, a l'estudi d'EDIS¹⁵ realitzat a diverses ciutats de l'Estat, s'afirma que la majoria de les 207 dones menors de 35 anys estudiades creien que amb el "poder màgic" del sexe podrien tenir un futur acceptable. Això ja ha canviat de manera considerable amb la crisi

econòmica dels setanta i, posteriorment, amb la pèrdua de clients per por de la SIDA; això no obstant, continua la idealització del que es pot aconseguir amb la prostitució.

3. La manca d'una ocupació, d'oportunitats socials o d'una formació adient. En relació a l'origen social, en una enquesta realitzada per R. Canales, el 53 % de les prostitutes espanyoles havien nascut a

les zones més pobres d'Andalusia (casc vell de les ciutats, barris perifèrics degradats,...), i un 68 % no havien fet més que els estudis primaris. Segons un estudi de R. Osborne sobre 500 dones dedicades a la prostitució a Barcelona, el 66 % s'havien dedicat abans al servei domèstic¹⁶.

4. La manca de recursos afegida a càrregues familiars diverses (fills, cònjuges,...).

L'increment de la prostitució de dones casades ha estat paral·lel a l'increment de l'atur de llarga durada. Encara que no hi ha estadístiques, es pot acceptar com a relativament important el nombre de dones casades, en moltes ocasions amb fills, dedicades a la prostitució.¹⁷ És freqüent que aquestes dones hagin començat a partir de les amenaces de maltractaments o ocasionals necessitats econòmiques, per acabar instal·lant-se definitivament a l'"ofici".

En el seu estudi, A. Comas i Felipe Reyero¹⁸, diuen que l'associació de l'atur del marit i la prostitució

esporàdica, lluny del barri de residència, així com la prostitució de les dones amb nins abandonades pels seus marits, han augmentat a l'Estat espanyol.

5. La drogodependència. Un percentatge molt elevat de dones dedicades a la prostitució són drogodepenents. La prostitució, en aquests casos, es converteix en un medi per procurar-se la droga i, posteriorment, incrementar-ne l'addicció com a forma de suportar aquest tipus de vida.

A les dificultats objectives (manca de recursos, especialment) que faciliten l'entrada i permanència en el món de la prostitució, s'hi han d'associar trastorns psicològics diversos lligats a l'exercici habitual, com ara problemes d'afectivitat, depressió, ansietat, culpabilitat. Moltes de les dones dedicades a la prostitució denuncien haver sofert avortaments, haver estat sotmeses a coaccions, amenaces, maltractaments per part del seu proxeneta, la manca de plaer a les seves relacions sexuals personals, el risc constant de contagiar-se malalties de transmissió sexual (MTS) i SIDA, i sobretot, i bàsicament, la dificultat de sortir d'aquest món.

Un complex conjunt de factors tendeixen a fer molt difícil sortir de la prostitució, alguns ja esmentats, com la facilitat per obtenir diners, altres fàcils d'imaginar, com els hàbits de consum (drogues, luxes,...), els horaris especials d'aquesta activitat que limiten la capacitat d'establir altres relacions més normalitzades fora de les facilitades per la prostitució,... En alguns casos, quan la dona manté la seva dedicació a la prostitució i fa vida normal en el seu barri, amb els seus amics i veïnats, la seva autonomia real i la seva capacitat psicològica són majors; per tant, és més fàcil abandonar temporalment o definitiva la prostitució, o elegir un forma més confortable d'exercir-la. Però, habitualment, la fragilitat de la relació amb la família, els problemes per establir una relació afectiva estable, la pressió dels "xulos" i proxenetes, la manca d'alternatives, la reduïda capacita- ció professional..., fan difícil la sortida de la prostitució o el canvi de les condicions en què es practica. De fet, moltes dones que ja no es dediquen personalment a la prosti-

ció viuen indirectament d'altres dones que la practiquen (treballant als pisos, vetllant nins de prostituts, netejant els clubs,...).¹⁹

Aquests són els problemes més habituals associats a la prostitució, a Mallorca i a tot l'Estat espanyol, raons que confirmen la prostitució com una de les formes més comunes de VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES.

c. Dimensions del fenomen de la prostitució a Mallorca

Si aplicam els indicadors internacionals, és relativament fàcil oferir estimacions estadístiques, més o manco fiables, sobre el nombre de dones que exerceixen la prostitució i del nombre mitjà de "clients" que tenen, i també dels diners que tot plegat significa. Segons els informes del Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides i diversos estudis sociològics²⁰, la prostitució podria afectar aproximadament a un 5 % de les dones entre els 18 i els 45 anys que viuen a les grans ciutats i entre l'1,5 i el 3 % de les dones residents a zones rurals. Això ens fa pensar que el fenomen té unes dimensions prou importants com per no prestar-hi atenció.

A Mallorca es donen tots els tipus de prostitució coneguts a Europa: la prostitució "empresarial" (oferint els serveis de dones, "chicas de compañía" per a executius i empresaris en els seus viatges i congressos), la prostitució de carrer i pis més marginal, la prostitució de carrer i cotxe, la prostitució a saunes i establiments de massatges, la prostitució a domicili, el "turisme sexual" (oferit aquí a turistes externs o facilitant viatges a Tailàndia i altres llocs per als autòctons), ... Això fa que no només trobarem importants nuclis de prostitució de carrer al voltant del carrer Sindicat, sino també en un important nombre de clubs i de pisos en els que s'hi exerceix obertament la prostitució.

Referent a l'espai on se sol exercir, es poden delimitar quatre tipus prou diferenciats:

1- Els denominats "Barrios Chinos". Són zones reconegudes per tota la població de la ciutat i encara que es trobin situades a prop de

zones de gran activitat comercial i administrativa, com és el cas del de Palma (zona Sindicat), són marginals, amb escassa infraestructura i mal dotades. Freqüentment hi ha petits comerços de comestibles i al seu voltant es desenvolupa un tipus de vida pròpia d'un barri perifèric. Però el que defineix l'activitat central és la prostitució, la delinqüència i la comercialització de drogues il·legals. De fet, en el cas del barri de Palma, es tracta de la zona més degradada del centre històric on s'hi ha instal·lat població marginal a partir de la pèrdua de les ocupacions tradicionals com la gerreria, esparteria, telers, ferreries, hosteleria, tintories, carniceries, fusteries, sabateries, petis comerços etc., que es desenvolupaven des del seu origen, essent, al mateix temps, el lloc de residència dels jornalers, obrers i venedors del mercat de Ciutat. Hi havia un lligam important entre els espais destinats a habitatges i a les activitats productives dels tipus abans esmentats. La necessitat d'un espai més adient per desenvolupar aquestes funcions, juntament amb l'oferta de sol, derivada de l'enderroc de les murades a partir del Pla de l'Eixample de 1901, fa que comenci el trasllat progressiu de la seva població cap a altres barris. El Pla Alomar de 1943 fomenta el pas del "barri" del carrer Velázquez a la seva ubicació actual, potenciat, a més, per la manca d'alternatives a les antigues activitats, la qual cosa provoca el desinterès dels propietaris a realitzar inversions que permetin un manteniment o renovació dels habitatges, donant-se, de fet, una degradació cada vegada més important de les construccions. El deteriorament, pel que fa a la conservació dels edificis, és molt greu: moltíssims d'ells es troben en estat ruïnós. A finals de la dècada dels setanta apareix un nou fenomen, la droga, que esdevé un factor accelerador del degradament i que, a més, fa que la zona clarament delimitada de prostitució s'estengui pels carrers limítrofs, de manera que ja no es tracta només dels carrers més coneguts sino que s'escampa cap a la plaça de Sant Antoni. La població normalitzada té por i es comença a parlar de l'ambient conflictiu de la zona i de la inseguretat ciutadana que, evidentment, està lligada sobretot amb el fenomen de la droga ja que

el barri és un dels seus dominis. Això fa que els que tinguin l'oportunitat de sortir-ne ho facin al més aviat possible, restant-hi només el sector de població amb baixos recursos econòmics, d'elevada edat i que té un lligam sentimental amb el barri on hi ha viscut tota la vida.²¹

De fet, al barri s'hi poden distingir dues zones (la que correspon als bars de cambreres o de "companyia", a prop de la porta de Sant Antoni, i la corresponent a la zona més propera a la plaça de Quadro) on hi viu població gitana incorporada recentment i que es dedica, majoritàriament, a la venda de droga. Les dues zones tenen en comú un nivell semblant de degradació i també un escàs arrelament de la població en restar molt pocs habitants autòctons o ser ancians.²² El "brut" de Palma pertany a la tipologia de barris petits amb habitatges antics i degradats al temps que sobreocupats, amb poblacions envellides, majoritàriament d'immigrants i amb nivells d'instrucció molt baixos, amb un elevat percentatge d'analfabetisme i de persones sense estudis. El perfil de la població censada ens mostra una estructura d'edat envellida (23,8 % de vells i 22,6 % de joves), amb un nivell d'ingressos baix, altes taxes d'atur, baixes taxes d'activitat i escolarització i altes proporcions de mestresses de casa, jubilats i pensionistes. També ens trobam amb un important volum de població flotant (gitanos, estrangers sense permís de residència, etc.).²³

Pel que fa a la prostitució, n'hi ha distintes formes, les més comunes són:

- Les protagonitzades per les dones ja majors que ocupen els carrers del voltant: solen mantenir relacions entre elles en el marc de petits grups.

- Les prostitutes joves que, normalment, se situen en el carrer central i solen anar soles.

- Les situades a l'interior dels bordells, regits per un proxeneta o per una dona major prostituta.

2 - Altres zones concretes de determinats barris. La prostitució no és el fonament de la seva activitat: són barris que durant el dia funcionen amb normalitat. A les grans ciutats solen ser perifèrics; a

les més petites, aquesta zona està a prop del "barri". En els dos casos no hi ha prostitució en el carrer sino a l'interior dels clubs, generalment amb espectacle. Les dones solen ser joves i ofereixen una imatge atractiva. A Palma se'n poden trobar al voltant de la plaça de les Columnes i en El Terreno (en concret al carrer Joan Miró). Aquest tipus de prostitució pot variar si desapareix el barri, produint-se prostitució de carrer on fins ara no n'hi havia.

3- Els clubs més selectes i els "top-less". En aquests casos no es pot parlar d'una zona geogràfica ja que els clubs es poden trobar agrupats o dispersos, encara que solen estar situats a zones d'esbarjo. El tipus de prostitució és més selecta, dirigida a una clientela amb bona posició econòmica i social. Les prostitutes tenen una bona imatge, són joves i un nivell cultural mitjà.

4- Per últim hi ha les agències especialitzades en "dones de companyia" que treballen per a alguns hotels o tenen una clientela pròpia, i també la prostitució que s'anuncia en els mitjans de comunicació i que ve acompanyada d'ofertes de massatge o relax.

Encara que el nombre de persones dedicades a la prostitució no fa més o manco important el tema, les dimensions ens podran facilitar la valoració del fenomen. L'estimació que podem fer actualment, a partir dels locals oberts, oferta als diaris, casos localitzats a expedients sanitaris i socials, és que hi podria haver entre dues i tres mil dones, segons les temporades, dedicades a la prostitució a Palma i voltants.

Podríem dir que en el fenomen de la prostitució de carrer, a part dels clients, dones, proxenetes i altres persones que directament o indirecta viuen de la prostitució (propietaris de clubs i bars del barri, vetlladores dels fills, ...), també hi ha altres persones implicades, especialment la gent de la barriada, els responsables de comerços, els professionals, ... i tot un seguit de persones i entitats que donen vida a un indret. En el cas de Palma, i d'altres ciutats, el fet que el nucli principal estigui al centre de la ciutat, en un barri degradat i amb carrers estrets, enre- voltat de zones comercials molt

transitades (carrer Sindicat, sant Miquel, Plaça Major,...), facilitant l'afluència de clients, té una importància decisiva per explicar la gran influència que pot arribar a tenir la prostitució en la configuració de la vida socio-cultural del barri. Aquesta influència es pot conèixer a partir de tipus d'ocupació del carrer, de la limitació per a altres activitats normalitzades, de la gradual expulsió dels veïnats que podrien produir "molèsties" al normal desenvolupament del "mercat", etc., però també es pot observar en el fet que els carrers dedicats a la prostitució estiguin de cada vegada més tancats, en part com a protecció per als proxenetes i màfies, però també per facilitar l'anonimat dels clients.

A part de la situació a Palma, ja molt coneguda, trobarem prostitució a tots els nuclis de població importants, essent especialment interessants els casos de Manacor, ja prou documentats i reflexats fins i tot a la premsa. En ocasions s'ha parlat d'una suposada xarxa de prostitució de la part forana, basada en el moviment de joves des de Palma als pobles per màfies, en especial des de 1985, a partir de la mort per sobredosi d'una menor que presumiblement exercia la prostitució al club "Paradise" de Manacor²⁴ i dels inicis d'una investigació policial. Recentment, al llarg de l'estiu d'aquest any, s'han tancat per ordre judicial i per facilitar la prostitució cinc locals²⁵, però encara en resten alguns altres en els que, obertament, es pot observar l'activitat dels proxenetes i de les dones "controlades" per ells.

Com ja s'ha dit, també a les zones turístiques de Mallorca hi ha prostitució, però molt més difícil de quantificar donada la seva mobilitat i els canvis d'un any a l'altre. De fet, sabem que hi ha prostitució a zones com s'Arenal, Magaluf, Cala Millor i Can Picafort i tant per actuacions policials (donada la presència de menors, el tràfic de drogues, o altres accions il·legals), per coneixement directe dels llocs de contacte o d'alguns casos, o per anuncis als diaris, es fàcilment comprovable.

La relació entre turisme i prostitució ha arribat a preocupar a autoritats estrangeres. De fet, fa uns anys fins i tot hi va haver una

investigació per part d'una associació de dones i un representant del Ministeri d'Afers Socials de Noruega, sobre l'oferta de prostitució lligada a determinades ofertes turístiques, denominant "turisme sexual" a aquesta nova forma de potenciar la prostitució.

Ara per ara, el poc que s'ha fet front d'aquest fenomen associat a problemes tan greus com els mencionats, exceptuant algunes actuacions sense prou recursos²⁶, ha estat associat a la visió dominant que es té de la prostitució, lligat a accions purament benèfiques. En realitat, no hi ha una concepció clara del que s'ha de fer, no hi ha una estratègia definida. Fins i tot no s'ha fet una investigació bàsica per a poder establir amb prou detall quina és la situació²⁷.

d. Què fer ?

El plantejament actual en relació al barri, o el "brut", se centra en les actuacions derivades del PEPRI, el qual ja ha sobrepassat el període d'al·legacions i està en fase d'aprovació provisional, a manca, només, de l'aprovació en un Plenari de l'Ajuntament de Palma. Els objectius del PEPRI són renovar l'àrea a través de la implantació d'equipaments públics, crear una nova centralitat dins del casc antic, consolidar i potenciar l'àrea comercial existent i consolidar els edificis i espais d'interès; rehabilitar els edificis existents i crear una nova edificació residencial, juntament amb la implantació d'equipaments, dotacions i espais lliures (Correus, Palau de Justícia, Poliesportiu, Centre socio-cultural, Centre juvenil, Centre de vells, articulació dels espais lliures amb l'edificació).

La Federació d'Associacions de Veïns de Palma²⁸, s'ha oposat a la modificació del Pla General per rehabilitar el barri, en considerar que les actuacions previstes són insuficients per frenar la degradació i perquè no respon al caràcter històrico-artístic del conjunt. El col·lectiu fonamenta la seva negativa en un excés d'edificabilitat que, per altra part, ha de ser acurada des del punt de vista urbanístic i social. La crítica més significativa és que el plantejament fonamental del PREPI és el d'una rehabilitació urbanística que pot facilitar l'especulació donat el preu actual

del sol²⁹, però no el d'una rehabilitació social que contempli el conjunt de problemes socials del barri.³⁰ De tal manera que pot repetir-se fàcilment el resultat de la reforma de l'Olivar i Velázquez que no va aconseguir res més que un desplaçament dels problemes cap a l'actual barri.³¹

No és l'objectiu d'aquest article desenvolupar les propostes d'actuació, però creim necessari assenyalar les principals orientacions. Segons les recomanacions de l'Institut de la Dona, seguint les de Nacions Unides, s'ha de considerar el fenomen de la prostitució com un problema de primer ordre i els recursos assignats a la prevenció de la prostitució i a l'assistència per a la inserció professional, personal i social de les dones dedicades a la prostitució, s'han de destinar a proporcionar oportunitats econòmiques, fins i tot capacitació, ocupació, etc., així com a serveis socials i sanitaris per a les dones i els seus fills. A més, es recomana que s'estableixin disposicions d'obligat compliment a tots els nivells per a contrarestar l'ús de drogues, la violència i altres situacions relacionades amb la prostitució, oferint a les dones empara legal eficaç. Però totes aquestes accions passen per l'assoliment de la universalització de prestacions socials, especialment dels salaris socials -ingressos mínims d'inserció-, i prestacions sanitàries. Són els mitjans que podrien evitar l'entrada forçada a la prostitució i, a més, en facilitarien la sortida, trencant el cercle i fent innecessària una regulació especial per col·lectius determinats, basada en una suposada "discriminació positiva" de dubtosa eficàcia a llarg termini, ja que permetran l'accés a serveis sanitaris i prestacions socials a qualsevol ciutadà.

Per acabar podríem citar una de les consideracions realitzada a la Reunió internacional d'experts sobre les causes socio-culturals de la prostitució i estratègies contra el proxenetisme i l'explotació sexual de les dones, Madrid 18-21 de març de 1986 :

"la prostitución es uno de los aspectos más graves de la discriminación respecto a las mujeres; la forma última i sistematizada de su dominación en la mayoría de las

sociedades, por lo que es necesario emprender acciones que tengan por objeto todos los aspectos de la vida social y cultural con el fin de luchar contra la discriminación y alcanzar nuevas relaciones de los sexos y una utilización de la sexualidad más conforme con un desarrollo completo de la persona basado en la educación de los sexos".³²

NOTES

Aclarariment: a les notes s'inclouen totes les referències sobre el tema que citam a l'article, siguin bibliogràfiques o de documents de treball. Hem cregut innecessari fer un apartat específic de referències, ja que les podreu trobar a qualsevol dels llibres citats, o al llibre de la Fundación Solidaridad Democrática (1988): La prostitución de las mujeres, M.-Instituto de la Mujer-Ministerio de Cultura. S'ha de tenir en compte que és difícil trobar referències d'estudis recents sobre el conjunt de l'Estat, en part per la configuració actual de l'administració, però també per les dificultats d'estudiar la prostitució derivades de les pròpies característiques del tema.

1 Només parlarem de la dedicació a la prostitució de dones, encara que la prostitució d'homes joves i menors és cada vegada més important.

2 Fent aparèixer nous tipus de "màfies", creant noves formes de "comercialització", desenvolupant el "turisme sexual", la prostitució lligada al consum de drogues,...

3 Un negoci per a un tercer, no necessàriament per a la dona que exerceix.

4 Podríem dir que és la tolerància dels qui no volen saber el que significa la prostitució. Aquesta posició liberal no té en compte la complexitat del "mercat" de la prostitució, ni les conseqüències de l'explotació d'aquest mercat. La violència, els abusos i totes les altres circumstàncies ja mencionades, són silenciades o són considerades com a "risques de l'ofici" que han de ser assumits per la dona que l'exerceix.

5 Encara que sí estam d'acord amb la tesi central d'E. Lamo de Espinosa (1989), desenvolupada en el llibre Delitos sin víctima. Orden social y ambivalencia moral, M.-Alianza, consideram tot el capítol III, sobre "El vicio y la ambivalencia moral" en el que tracta de la prostitució, com a molt limitat en la seva anàlisi, massa lligada a un plantejament funcionalista que no li permet més que consideracions sobre les funcions socials de la prostitució.

6 És especialment interessant el llibre de Kathleen Barry (1987): Esclavitud sexual de la mujer, B.-La Sal, Edicions de les dones. K. Barry ha dedicat una part con-

siderable del seu treball a investigar, conèixer i denunciar la situació de milions de dones prostitutes del món. La seva conclusió és prou clara: les dones són les víctimes, les principals víctimes de la prostitució.

7 Per informar-se d'aquests convenis i recomanacions es pot consultar el llibre de Montserrat Fernández Loaysa (1986): Convenios Internacionales suscritos por España que afectan a las mujeres, M.-Ministerio de Cultura-Instituto de la Mujer.

Cal recordar que a l'Estat espanyol les accions policials dels anys 50, que varen seguir al decret abolicionista de 26 de juliol de 1956, restaran a la història com una de les actuacions més pocafortunades fetes mai en relació amb el tema. Però també han estat molt desafortunades les accions policials basades en la Llei de Perillositat i Rehabilitació Social. Restarien com a actuacions coherents les d'alguns jutges que han intentat aplicar la legislació vigent des d'interpretacions basades en els convenis internacionals.

8 L'adhesió és del 18 de juny de 1962 i amb efecte a partir del 16 de setembre de 1962 (BOE 25-9-1962).

9 Raquel Osborne "Feminismo y prostitución: Buenas intenciones y malas comprensiones", a Sistema nº 74, 1986.

10 Primer Congrés Internacional de dones prostitutes, Amsterdam, 1985. Les recomanacions del Parlament Europeu es varen fer a les sessions de l'1 al 4 d'octubre de 1986 a Brussel·les.

11 En el seu article "A propósito de la legalización de la prostitución", publicat a El País els dies 11 i 12 d'abril de 1985. Pere Negre és un sociòleg que ha estudiat aquest tema en profunditat, destacant el seu estudi d'històries de vida de dones dedicades a la prostitució de Barcelona.

12 Veure les pàgines 44 i 45 del treball de Gina Garcies (1987): Les mallorquines d'avui, Palma-Consell Insular de Mallorca.

13 Ministerio de Asuntos Sociales-Instituto de la Mujer (1988): Plan para la igualdad de oportunidades de las mujeres, M. per al període 1988-90.

14 Tal com queda reflexat en els articles 16 i següents del esmentat Conveni de l'ONU.

15 EDIS (1974): Estudio sociológico sobre la prostitución, M.-Popular.

16 Per als estudis de R. Canales i de R. Osborne veure la revista Mujeres, nº 5-1985.

17 Segons un estudi de M. Rodríguez Marin, "Estudio Psicológico sobre Prosti-

tución", pp.65-72 de Causas de la prostitución y estrategias contra el proxenetismo, Ministerio de Cultura. M-1988, un 12 % de les dones dedicades a la prostitució havien estat induïdes pels seus marits.

18 A.Comas i F. Reyero (1985): "Atención social y sanitaria a las personas relacionadas con la prostitución femenina en Madrid", pp. 61 a 77 del llibre de l'Instituto Regional d'Estudios (1985): Marginación social. M.-Consejería de Salud y Bienestar Social-Comunidad de Madrid. Veure pàgina 71.

19 L'estudi fet per Apellaniz, Martin-Pascual, Barranquero i Goiriena de Gandarias (1985): "Encuesta socio-sanitaria en un colectivo de prostitutas", pp. 587 a 629, de la Revista de Sanidad e Higiene Pública, nº 59, va trobar dones dedicades a la prostitució fins als 70 anys (pàg. 596).

20 Estudis sobre dades sanitàries, policials i enquestes/entrevistes directes realitzades a diversos indrets de l'Estat espanyol, però especialment a Barcelona i Madrid. Cal recordar que quan es varen fer mobilitzacions massives de prostitutes a França i Itàlia, les dades superaven les estimacions fetes amb els indicadors del Consell Econòmic i Social de Nacions Unides, calculant en quasi un milió de dones a Itàlia, entre les que s'hi dedicaven exclusivament i les que exercien periòdicament només per "completar ingressos". Segons un informe de 1985, a l'Estat espanyol hi havia unes 400.000 dones dedicades a la prostitució, sense incloure la prostitució de luxe. Veure la revista Mujeres, nº 5-1985.

21 Veure: varis autors, "Ciutat vella: l'hora decisiva" Barcelona. Metròpolis Mediterrània. Quadern Central núm. 18. Ajuntament de Barcelona. Març 1991. Aquest article fa referència al cas de Barcelona, però aquest procés es dona de forma semblant a tots els centres històrics de les ciutats mediterrànies.

22 Veure: Revisión del Plan General de Ordenación Urbana.

23 Veure: Dades del PEPRI (Plan Especial de Protección y Reforma Interior de Sindicato), Memòria d'Informació. Ajuntament de Palma, Palma-1990.

24 Lloc prou conegut per la seva "oferta de dones"

25 Els locals tancats són: "Es refugi", "Doria", "Villa miel", "Berlín" i el ja dit "Paradise".

26 Encara que des de fa temps s'han donat diverses accions desenvolupades per persones lligades a la Delegació Diocesana d'Acció Social i algunes accions de tractament de casos individuals i/o familiars des de les Unitats de Treball Social dels pobles, els Centres de Serveis

Socials de l'Ajuntament de Palma, els Equips Psicopedagògics del MEC, ...

27 El darrer estudi va ser realitzat pel Grup d'Estudis Socials i Medi Ambientals, l'any 1989, com a Informe tècnic per a la creació de l'Institut Balear de la Dona, encarregat per la Conselleria de Cultura de la CAIB. Però al mateix estudi s'esmenta la manca d'investigació sobre la prostitució i la recomanació de l'ONU de disposar d'una sèrie d'estudis bàsics, entre els quals es citen: "la prostitució infantil, els mecanismes socio-culturals de la violència sexual i la prostitució, i la prostitució d'emigrants".

28 Diari de Mallorca, 12 de desembre de 1988.

29 El preu actual per metre quadrat està valorat per Hisenda en poc més de 4.500 pts, essent el valor cadastral aproximat del conjunt d'habitatges del barri "xino" de 288 milions. Tot això suposa indemnitzacions molt baixes i una possibilitat d'especulació brutal. Per tenir una idea del que representa, cal recordar que el valor per metre quadrat de 31 de Desembre és de 12.000 pts, i el de Son Banya de 5.000 pts. Veure El Dia 16 de Balears de 10 de desembre de 1988.

30 L'anterior batle, Ramon Aguiló, va fer unes desafortunades declaracions en les que deia que "la iniciativa municipal de canviar la imatge del barri xinès es purament urbanística, con el objetivo de revalorizar la zona más degradada de la ciudad" A més, va dir que "es misión de la Delegación del Gobierno Central erradicar los problemas sociales que padece la barriada y no del Ayuntamiento de Palma". Veure el diari Baleares de 17 de agost de 1988.

31 En aquest sentit Fco. José Parada Vázquez, advocat i secretari General de la Cámara Oficial de la Propiedad Urbana, es mostrava partidari d'aquest resultat, plantejant una "regulación y ordenación de las actividades vinculadas a la prostitución (...), la solución sería sacar los burdeles del casco antiguo o zonas habitadas de la ciudad y concentrarlos en áreas especiales y aisladas de viviendas o colegios". Diari de Mallorca del 9 de maig de 1991.

32 Pàg.15 de Causas de la prostitución y estrategias contra el proxenetismo, Ministerio de Cultura. M-1988.

QUÈ ÉS EL CENTRE EDUCATIU ILLA

Isabel Bujalance Gómez,
directora del Centre

El Centre Educatiu Illa és un recurs per a l'atenció i tractament de menors en situació de dificultat i/o risc social. Els seus orígens provenen de la reflexió al voltant de la manca de recursos existents a la nostra societat illenca i de la necessitat d'atendre un determinat període d'edat, l'adolescència. Així, el dia 9 de maig d'enguany, després d'haver realitzat una tasca preparatòria prèvia, s'inaugura oficialment el Centre Educatiu Illa (CEI).

La inauguració d'aquest Centre ha estat possible gràcies a la subvenció del Ministeri d'Afers Socials, a través del pressupost del 0,5% devengat a l'IRPF, al conveni marc establert amb la Direcció de Joventut del Govern d'aquesta Comunitat Autònoma i a l'interès que l'associació professional INTRESS, gestora del CEI, mostra vers la xarxa de serveis socials.

El CEI s'ubica, físicament, en un edifici de veïns, a la seva planta baixa, constituït per dos habitatges comunicats per una escala interior. Aquesta divisió en planta baixa i primer pis, ens permet separar els espais educatius dels de treball. Es a dir, a la planta baixa hi ha la zona de serveis (cuina, sala d'educadors, bugaderia, menjador, pati, una habitació individual i una sala de bany) i al primer pis la zona de lleure i descans (habitacions, banys, sala amb biblioteca, etc.). Com s'acaba de dir, aquesta separació d'espais facilita l'estructuració del fet educatiu ja que permet saber a les persones que habiten el Centre en quins moments, al llarg del dia, n'han d'emprar uns o

altres. La capacitat de places del CEI és de 10/11 adolescents provinents del Departament de Protecció Jurídica del Menor de Balears.

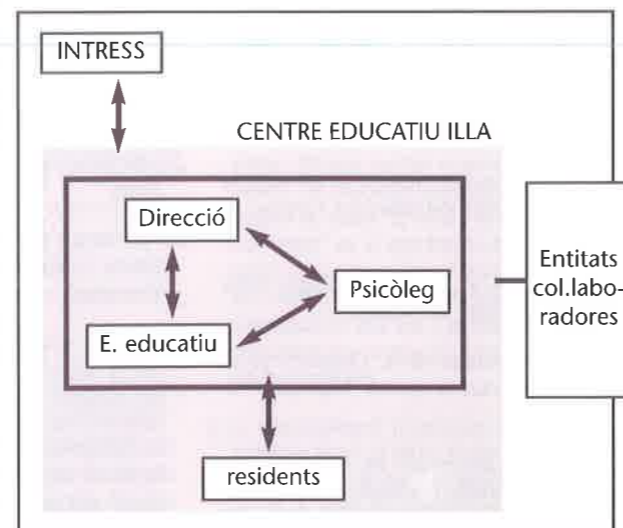
Contemplar la institució com a eix de treball, ens possibilita la visió del CEI com un servei que neix amb l'objectiu d'oferir una estructura unificada, personalitzant i social. Una estructura que parla d'un llenguatge coherent; d'un programa de vida eficaç i funcional; d'un estil de vida en un clima de confiança i d'afectivitat a través del factor de continuïtat que ha d'oferir l'equip educatiu; del caràcter temporal de l'estada de les persones; d'una qualitat en la comunicació entre l'equip educatiu, entre els/les mateixos/es adolescents i entre aquests i l'equip educatiu, produint l'efecte de "feed-back" necessari per tal de dur a terme el FET EDUCATIU en els seus tres

marcs d'intervenció: el de la vida quotidiana (potenciant una visió positiva dels fets rutinaris de cada dia); el de la trivialitat (quant a la valoració dels fets que semblen que no tenen importància en les relacions), i el de la latència (ententent que el llenguatge de les persones va més enllà del que parlen). Es

així com aquest FET EDUCATIU es transforma en organitzador d'estructures internes mal, poc o deficitàriament desenvolupades i com pensam que s'ha de desplegar la nostra tasca.

L'equip adult del CEI està compost per vuit educadors, un psicòleg i una directora. És aquest equip el que, amb la dinàmica de cada dia, tenint present l'objectiu general del nostre programa, va desenvolupant el seu que fer amb la qualitat humana que es desprèn de cada membre i amb les tècniques específiques de la professió, com són el disseny de programes educatius individuals (PEI), l'actitud d'observació front de la tasca educativa, etc.

El CEI fa molt poc temps que funciona: només tres mesos des que vàrem iniciar la nostra marxa conjunta equip adult i adolescents que hi viuen; per tant estam en procés de creixement.

RESIDÈNCIA SON TUGORES: UNA LLAR PER A PERSONES AMB MINUSVÀLUA PROFUNDA

Fernando Rey
Gerent

La gestió de la Residència "Son Tugores", s'articula a través d'un Consorci. Aquest Consorci per a la protecció i acollida de disminuïts psíquics profunds de Balears, amb personalitat jurídica pròpia i independent, i constituït inicialment pel Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el Consell Insular de Mallorca i l'Associació Mallorquina per a Persones amb Disminució Psíquica (AMADIP), es crea amb la finalitat de promoure en general totes aquelles accions que tendeixin a la protecció dels minusvàlids psíquics profunds, a afavorir la seva integració social i a fomentar l'interès i suport d'institucions i persones.

L'atenció a persones amb minusvàlua profunda ha sofert una gran evolució durant aquests anys. L'èmfasi en els aspectes positius d'aquestes persones, la defensa dels seus drets i el reconeixement de les seves possibilitats educatives, cons-

titueixen, avui en dia, el nucli de l'assistència a aquest col·lectiu.

El Consorci d'atenció a persones amb minusvàlua profunda, la primera actuació del qual és la posada en marxa de la Residència Son Tugores, neix, aleshores, amb la intenció de desenvolupar aquests plantejaments.

La disponibilitat d'un marc arquitectònic adequat i que reculli els moderns plantejament d'intervenció (petites llars, diferenciació dels mòduls educatius dels vivencials, etc.) ens obliga a tenir un servei en concordança.

Entendre la Residència com una llar, defensar la qualitat de vida d'aquestes persones, treballar per a la seva educació amb l'aspiració legítima de la seva autonomia, oferir serveis complementaris d'alt nivell i, per suposat, comptar amb uns professionals qualificats i

motivats, són, sens dubte, les nostres metes i mitjans.

Son Tugores, acollirà finalment 100 minusvàlids profunds, dels que 60 seran interns, la qual cosa permetrà solucionar de forma immediata una problemàtica important a la nostra comunitat. Per a la selecció de beneficiaris es té en compte la gravetat personal i familiar. D'aquesta manera, encara que es pretengui resoldre finalment totes les situacions, inicialment s'atendran els casos més urgents.

El Consorci que gestiona la Residència Son Tugores, està estudiant i estudiarà noves iniciatives per atendre en un futur les demandes que vagin sorgint.

Per poder dur a terme aquests objectius, la plantilla a ple rendiment de la Residència serà la següent:

PERSONAL DE GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ
 - 1 Gerent
 - 1 Cap del Centre
 - 1 Administrador
 - 1 Auxiliar administratiu.

PERSONAL DE SERVEIS
 - 1 Governanta

PERSONAL TÈCNIC AUXILIAR
 - 1 Director Tècnic
 - 5 Tècnics de Grau Mitjà: 4 Tècnics Centre de Dia
 - 1 Tècnic de Residència
 - 1 Assistent Social
 - Servei Mèdic: 1 Metge General a temps parcial
 - 1 Metge Especialista a temps parcial
 - 1 ATS
 - 1 Fisioterapeuta
 - 68 Vetlladors: 44 contractats a jornada completa
 - 24 contractats a temps parcial

SERVEIS CONTRACTATS
 - Servei de Menjar
 - Servei de Neteja i Bugaderia
 - Servei de Manteniment
 - Servei de Jardineria

Amb la finalitat que l'adaptació de les persones amb minusvàlua i dels professionals (es requereix un període de formació) sigui al més adequat possible, s'ha establert una fase d'incorporació d'usuaris; cada una coincideix, aproximadament amb un trimestre.

QUADRE COMPARATIU DE LA INCORPORACIÓ PROGRESSIVA USUARIS/PERSONAL PER FASES

INCORPORACIONS	1ª fase	2ª fase	3ª fase	4ª fase	TOTAL
Usuaris:					
Centre de Dia	20	10	10	0	40
Residència	15	15	15	15	60
TOTAL	35	25	25	15	100
Personal:					
D'estructura	9	0	0	0	9
Tècnic	4	2	1	0	7
Atenció directa:					
- Jornada completa	14	10	12	8	44
- Jornada parcial	6	6	6	6	24
TOTAL	33	18	19	14	84

Opinió

SERVEIS SOCIALS ALS POBLES: MILLORA DE LA QUALITAT DE VIDA

Joan Antoni Salas Rotger,
treballador social a la Part Forana

En primer lloc he de dir que és molt interessant que el debat tancat que fins ara teníem els professionals del treball social en els pobles vegi la llum i que se'n faci partícip a la resta de la comunitat.

He llegit amb molt d'interès l'opinió de Guillem Riera Colom sobre el seu punt de vista del treball social als pobles.

En general, estic d'acord amb les seves preocupacions pels efectes que pot provocar en la comunitat una intervenció mal mesurada. Ara bé, també m'agradaria introduir altres variables sobre aquesta comunitat i la intervenció dels serveis socials.

gració i el seu desenvolupament?. Aquest fet fa que no creïn problemes, no molestin, no creïn mala consciència i, com molt bé diu, portin l'equilibri i l'hemostàsia.

Els problemes d'una comunitat no es fan palesos fins que no apareixen i no qüestionen aquesta suposada tranquil·litat.

El que entenem per solidaritat es basava, generalment, en una sobreexplotació de la població femenina que, a més de tenir cura dels familiars propis del seu nucli familiar, també s'havia d'encarregar del veí del davant o d'altres familiars. Aquest fet assumit, s'ha trenat per la necessitat que té la

Com ja anunciava aquell article, la realitat de molts de pobles ha deixat de ser pròpiament rural i va adquirint formes més urbanes, especialment aquells que han rebut una forta immigració i els de zones costaneres, encara que hi resti un substrat cultural, social, ... més propi del món rural. Encara que no estigui de moda, haurem de donar la raó a la teoria marxista quan afirma que la ideologia d'una comunitat perdura més enllà dels canvis econòmics que es puguin produir.

Centrant-nos en la realitat d'aquells pobles que sí mantenen bàsicament un comportament, unes relacions, unes formes de vida més pròpies, voldria introduir algunes opinions que em semblen centrals en el debat.

La línia seguida per aquells que treballam en aquest sector, en general i encara que variant segons el cas de cada professional, ha

intentat no només mantenir l'autoorganització que hi poguéu haver a cada comunitat, sinó que l'ha potenciada i enfortida, tot incorporant aquells aspectes que hem cregut que hi mancaven i intentant possibilitar-la allà on no n'hi havia.

D'altra banda, la meua tasca diària m'ha duit a desmitificar, dissortadament, la solidaritat existent a la comunitat. La preocupació veïnal o familiar tradicional d'un poble també està subjectada a interessos fàcilment constatables que, per altra part, em semblen totalment lícits.

La preocupació social fa que minvi el patiment, però al mateix temps pot tancar la possibilitat de la normalització de moltes situacions que es mantenen marginals. Quants de casos de minusvàlua es donen, segurament ben atesos, emperò que romanen portes cap endins impossibilitant la seva inte-

dona d'accedir al sistema productiu (posant al descobert el servei que havia realitzat i que mai s'havia reconegut), donant per descomptat que aquesta nova situació es considera un avanç per a les dones, i per a la societat en el seu conjunt, i que aquesta necessitat s'ha convertit en un dret irrenunciable. Això ha suposat, finalment, que moltes de les funcions que exercien, ara es converteixin en demandes als serveis socials.

En definitiva, la importància de la implantació dels serveis socials als pobles és clara. És innegable que s'han d'implantar amb tota la precaució necessària tot respectant les xarxes tradicionals, sense cap ànim de substituir allò que funciona; ara bé, també és innegable, a més de la responsabilitat de respondre a les necessitats expressades o no, la responsabilitat de posar en dubte moltes, moltes, mistificacions.

EL VOLUNTARIAT EN TEMPS LLIURE

Eugenio Sánchez Sánchez,
voluntari de Joventut Idente a Balears

El temps lliure és un dels camps, entre molts altres, on es pot exercir el voluntariat.

Confés que em sent molt feliç d'haver participat, durant 15 dies, en la vetlla, els tallers, les excursions, els esports, etc., organitzats en un campament amb nins i nines d'edats compreses entre els 9 i els 13 anys. I no ha estat, aquesta, la primera vegada que he tingut l'oportunitat (1) de compartir el meu temps lliure amb altres voluntaris.

El que m'interessa destacar, no obstant, són dos fets:

1. La relació "in situ" amb els acampats (experiència recíproca), i

2. La projecció posterior a la vivència intensa d'un campament.

1. En principi, la relació vivencial amb 135 persones, de les quals 100 eren nins/nines i la resta voluntaris (des del Cap de Campament, passant pel cuiner, el metges, etc.), és summament enriquidora.

D'altra banda, si bé és veritat que el voluntari presta un servei (sense horaris, de forma generosa, sense plànyer esforços, ...), no és menys cert, tanmateix, que el nin concedeix al voluntari la capacitat de sentir-se útil, de poder "educar" des de la llibertat, d'oferir i rebre, al mateix temps, una pedagogia de la convivència dins la pluralitat, etc.

En conclusió: és fa difícil saber qui dona o qui rep més, si el voluntari o el nin (en el camp que ens ocupa).

Aquest fet, o aquest fenomen, d'una edificació recíproca pot generalitzar-se, n'estic segur, a tots els camps del voluntariat social.

2. Deixant al marge el que s'ha dit al punt 1, s'ha d'afegir aquí l'efecte saludable que roman per molt de temps (de vegades tota la vida) fruit de l'amistat que sorgeix en un marc natural i en les relacions humanes que s'estableixen amb l'objectiu principal de fer-se feliços els uns als altres.

És veritat que no tot és color de rosa; les dificultats, però, quant a diferències psicològiques, costums, etc., van minvant progressivament amb el pas dels dies, de manera que si féssim una gràfica tendríem:

1. Certa desconfiança-curiositat entre els acampats.

2. Afinitat intergrupla (amistat selectiva).

3. Amistat en general entre tothom i cert sentiment emotiu de tristesa en despedir-se, la qual cosa s'intenta suplir amb l'intercanvi de detalls, direccions, etc. Això fa extensible l'amistat (ben fonamentada, ara ja, al final del campament) per molt de temps, com dèiem abans.

El que s'ha manifestat, es compleix igualment tant entre nins/nines com entre aquests i els

professors voluntaris. De fet, és molt freqüent la correspondència entre uns i altres, les cridades telefòniques, revistes i projectes múltiples que sorgeixen fruit del campament. Més encara, quan es tracta -com és el cas al qual em referesc (2)- d'un campament en el que hi havia persones d'Espanya, Bolívia, Taiwan, etc., amb la subseqüent riquesa i varietat idiomàtico-cultural que comporta aquest fet.

Conclusió: ser voluntari bé mereix l'esforç.

(1) Em referesc a què moltes persones voldrien oferir part del seu temps i de les seves capacitats i n'ignoren, potser, la manera, el vehicle, per canalitzar el seu acte voluntari. Al meu entendre, la millor forma és el contacte amb grups, associacions i entitats formats amb aquesta intenció.

(2) Em referesc al Campament Internacional organitzat per l'Associació Internacional Joventut Idente que va tenir lloc del 7 al 9 de juliol de 1991 a Quintanabaldo (província de Burgos).

Índex Alimara de l'1 al 24

La publicació del número 25-26 d'Alimara ens ha semblat el moment més adient per, a partir d'un índex temàtic, facilitar als lectors el ventall de continguts que al llarg d'aquests quatre anys hem anat oferint-los.

L'índex, que en absolut té la pretensió de ser exhaustiu sinó una primera aproximació als continguts que s'han tractat, s'ha elaborat des de l'òptica de la classificació per matèries que, sempre que ha estat possible, s'ha referenciat a partir de la classificació sectorial, ja que l'activitat professional ens ha demostrat que és un dels criteris més utilitzats.

Es tracta d'una feina que just acabam d'iniciar i que té, no obstant, la pretensió de continuïtat, donat que entenem que es tracta d'un instrument prou valuós per al col·lectiu de professionals de l'àrea de benestar social; en un futur pensam, doncs, difondre el resultat del nostre treball que, per força, abarcarà una anàlisi ja més exhaustiva que ens facilitarà un treball crític: evolució dels serveis socials, sectors més treballats, a més d'altres qüestions complementàries com ho és l'índex per autors.

Esperam que aquesta iniciativa sigui del vostre gust i des d'aquestes línies us animam a participar-hi a comptes de millorar i enriquir les futures edicions.

D'ALTRES SERVEIS DE BENESTAR SOCIAL

PLA DE FOMENT AL DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I SOCIAL DE MALLORCA DEL CONSELL INSULAR. N° 8, Juliol-Agost 1988.

PROGRAMA DE COOPERACIÓ DEL CIM AMB ELS MUNICIPIS EN MATÈRIA DE DESENVOLUPAMENT LOCAL. Fodesma. N° 11, Gener-Febrer 1989.

CREACIÓ D'UN NOU RECURS: OFICINA D'AJUDA A LES VÍCTIMES DEL DELICTE. N° 16, Novembre-Desembre 1989.

SERVEI DE DESENVOLUPAMENT LOCAL. PROJECTES A LES MANCOMUNITATS DEL PLA I DEL RAIGUER. Fodesma. N° 19-20, Maig-Agost 1990.

COL·LECTIUS AFECTATS PER CATÀSTROFES

ARRAN DE LES INUNDACIONS. N° 14-15, Juliol-Octubre 1989.

DISMINUÏTS

EL CENTRE VERGE DE LA SALUT. Josep Ll. de Juan Clar, director gerent del centre. N° 2, Juliol-Agost 1987.

L'ATENCIÓ ALS DISMINUÏTS PSÍQUICS PROFUNDS AL CENTRE LLUERNA. Equip Tècnic Centre Lluerna. N° 3, Setembre- Octubre 1987.

UNA EXPERIÈNCIA D'INTEGRACIÓ LABORAL DINTRE DEL SECTOR DE SERVEIS. Equip del programa d'Integració laboral del Consell Insular de Mallorca. N° 5, Gener-Febrer 1988.

EL CENTRE BASE D'ATENCIÓ A MINUSVÀLIDS. Antonio Meseguer Bejarano. Director Centre Base. N° 6, Març-Abril 1988.

UN SERVEI PER AL TEMPS LLIURE I LA PROMOCIÓ DE LES PERSONES MINUSVÀLIDES. Equip tècnic de la Coordinadora de Minusvàlids de Balears. N° 6, Març-Abril 1988.

Entrevista amb NATHAN H. AZRIN. Professor de psicologia de la Nova University de Fortlauderdale a l'Estat de Florida (USA). Ferran Bellver Silvan.	Nº 8, Juliol-Agost 1988.
ENTREVISTA A MEMBRES DE LA FEDERACIÓ BALEAR D'ESPORTS PER A MINUSVALIDS.	Nº 13, Maig-Juny 1989.
Entrevista amb la COORDINADORA DE MINUSVALIDS.	Nº 13, Maig-Juny 1989.
LA CERÀMICA COM A MITJÀ DE PROMOCIÓ LABORAL DEL DEFICIENT PSÍQUIC. Magdalena Pastor Nicolau, Pilar López Magallón. Taller de Ceràmica del CIPRES.	Nº 16, Novembre-Desembre 1989.
DEFICIENTS PSÍQUICS A CLUBS D'ESPLAI: UNA EXPERIÈNCIA D'INSERCIÓ. Equip d'educadors de la Residència Llar de CIPRES.	Nº 17, Gener-Febrer 1990.
VERS L'ELIMINACIÓ DE LES BARRERES ARQUITECTÒNIQUES. Pilar Cabotà Sainz. Assessora jurídica de l'Associació Balear de Promoció de Minusvàlids (ASPROM).	Nº 17, Gener-Febrer 1990.
NOVA EXPERIÈNCIA DE LA COORDINADORA DE MINUSVALIDS DE BALEARS. Coordinadora de Minusvàlids.	Nº 18, Març-Abril 1990.
A IRLANDA TAMBÉ S'HAN ENCAMINAT CAP A LA NORMALITZACIÓ. Equip del CIPRES i del CIM.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
CENTRE D'EDUCACIÓ ESPECIAL JOAN XXIII.	Nº 21, Setembre-October 1990.
ASSOCIACIÓ "CRECER". Margalida Serra.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
LA FUNDACIÓ TUTELAR PER A PERSONES AMB DISMINUCIÓ PSÍQUICA DE MALLORCA.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
Entrevista amb CHRISTY LYNCH. Director del programa d'integració laboral de persones minusvàlides a Irlanda de l'organització St. Michael's House.	Nº 24, Març-Abril 1991.
ESTUDI DE LES ACTITUDS DE LA COMUNITAT ESCOLAR DAVANT LA INTEGRACIÓ D'INFANTS AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS. Ricard Vila Barceló. Assessor de formació permanent del CEP de Palma.	Nº 24, Març-Abril 1991.
DONA	
PIS PETIT: UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL EN EL CAMP DE LA PROSTITUCIÓ. Bartomeu Morey, Grup d'Atenció a la Dona Marginada. Delegació Diocesana d'Acció Social.	Nº 2, Juliol-Agost 1987.
EL CENTRE D'INFORMACIÓ DELS DRETS DE LA DONA A PALMA DE MALLORCA. M ^a Francisca Thomàs Mulet, Coordinadora del Centre d'Informació.	Nº 4, Novembre-Desembre 1987.
Entrevista amb XESCA THOMAS. Directora del Centre D'Informació dels Drets de la Dona.	Nº 14-15, Juliol-October 1989.
PLA PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE LES DONES (1988-1990). Ministerio de Cultura. Instituto de la Mujer.	Nº 14-15, Juliol-October 1989.
SERVEI D'ACOLLIDA A DONA I FAMÍLIA. Equip Interdisciplinari del Servei.	Nº 24, Març-Abril 1991.
FORMACIÓ	
ESCOLA-TALLER MESTRES D'AIXA. COP A COP, D'AIXA. Joan Palmer Grua.	Nº 0, Març-Abril 1987.
ESCOLA UNIVERSITÀRIA DE TREBALL SOCIAL.	Nº 4, Novembre-Desembre 1987.

ESCOLA DE TREBALLADORS FAMILIARS. Maria Pons. Equip de Direcció de l'Escola.	Nº 5, Gener-Febrer 1988.
PROPERA CLAUSURA DE LES ESCOLES-TALLER DEL CIM: ESCOLA-TALLER DE MARGERS I ESCOLA-TALLER DE MESTRES D'AIXA. FODESMA, CIM.	Nº 16, Novembre-Desembre 1989.
CENTRE D'ESTUDIS I FORMACIÓ DE L'ASSEMBLEA BALEAR DE LA CREU ROJA. Paula Cortès Llaneras. Centre d'Estudis i Formació de la CRE.	Nº 17, Gener-Febrer 1990.
Entrevista amb MARIA PONS. Directora de l'Escola de Treballadors Familiars.	Nº 21, Setembre-October 1990.
HABITATGE	
LA REHABILITACIÓ EN ELS BARRIS DEL CENTRE HISTÒRIC DE PALMA. Tomàs Fortuny. Gerent del Patronat Municipal de l'Habitatge.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
PLA DE VIVENDA 3000. AJUNTAMENT DE CALVIÀ. Àrea de Foment i Benestar Social.	Nº 21, Setembre-October 1990.
INFÀNCIA	
PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE L'INTERNAMENT I LA INSTITUCIONALITZACIÓ INFANTIL I JUVENIL.	Nº 9, Setembre-October 1988.
JOC ESPORTIU I INADAPTACIÓ INFANTIL. Josep Dolç. Educador de carrer de Centre de Serveis Socials Ajuntament de Palma "Ciutat Antiga".	Nº 10, Novembre-Desembre 1988.
Entrevista amb SEBASTIÀ ROIG. Director General de Joventut.	Nº 12, Març-Abril 1989.
FONAMENTS QUE JUSTIFIQUEN UNA REESTRUCTURACIÓ DELS CENTRES D'ATENCIÓ AL MENOR DEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA. Josefina Sintés i Juan Antonio Bustillo.	Nº 12, Març-Abril 1989.
UNA EXPERIÈNCIA DE PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA: LA LLAR DE SON SARDINA. Pere Fullana i Falconer i Onofre Siquier Tous.	Nº 13, Maig-Juny 1989.
CONVENI ENTRE LA CONSELLERIA ADJUNTA A LA PRESIDÈNCIA I EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA EN MATÈRIA DE PROTECCIÓ DE MENORS. Joan Antoni Bustillo Gala. Servei d'Acció Social CIM.	Nº 16, Novembre-Desembre 1989.
FASE FINAL D'ADEQUACIÓ DE LA LLAR DE LA INFÀNCIA I LLAR DE LA JOVENTUT DEL CIM. Josefina Sintés. Directora de Llars del Menor. Juan Antonio Bustillo ex-director de Llar de la Infància del CIM.	Nº 17, Gener-Febrer 1990.
EL PROJECTE DE CONVENCIÓ DE LES NACIONS UNIDES SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT. M Rosa Tomàs Granell. Lda. en Filosofia i Lletres. Membre de la Comissió de la Infància de Justícia i Pau de Mallorca.	Nº 17, Març-Abril 1990.
LA CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL NIN ADOPTADA PER L'ASSEMBLEA GENERAL DE NACIONS UNIDES.	Nº 18, Març-Abril 1990.
SERVEI D'INFÀNCIA I FAMÍLIA: UN SERVEI D'INTERVENCIÓ PSICOTERAPEUTA INFANTO-JUVENIL. SIF.	Nº 18, Març-Abril 1990.
CAMPANYA "CAP NIN SENSE LLIBRES". Joana Gómez.	Nº 21, Setembre-October 1990.
TELÈFON DE LA INFÀNCIA. Sebastià Roig. Director General de Joventut.	Nº 21, Setembre-October 1990.
EL GRUME: GRUP DE POLICIA DEL MENOR. Pilar Bellod Cavanna.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
PLATAFORMA PER A LA DEFENSA DEL MENOR.	Nº 22, novembre-desembre 1990.

INTERVENCIÓ DEL SERVEI D'INFÀNCIA I FAMÍLIA
EN EL PERIODE 1990. Equip del SIF. N° 24, Març-Abril 1991.

INFORMÀTICA I TREBALL SOCIAL

INFORMATITZACIÓ I SERVEI SOCIAL. Pere Ballester. Director de Càritas Diocesana. N° 0, Març-Abril 1987.

INTRODUCCIÓ DE NOVES TECNOLOGIES (I). L'US DEL
MICROORDINADOR EN EL TREBALL SOCIAL.
Miquel Clar. Cap de la Secció Tècnica del Servei d'Acció Social del CIM. N° 8, Juliol-Agost 1988.

INTRODUCCIÓ DE NOVES TECNOLOGIES (II). L'US DE
L'ORDINADOR EN EL TREBALL SOCIAL. Miquel Clar Oliver.
Cap de la Secció Tècnica del Servei d'Acció Social del CIM. N° 9, Setembre-October 1988.

JOVENTUT

UNA INICIATIVA DE TREBALL JUVENIL ORGANITZAT:
"THE SAN FRANCISCO CONSERVATION CORPS".
El Cos municipal de conservació de San Francisco. N° 4, Novembre-Desembre 1987.

ESTUDI SOBRE LA JOVENTUT DE LES BALEARS. N° 14-15, Juliol-October 1989.

Entrevista amb FELIPE GONZALEZ. President del GREC. N° 17, Març-Abril 1990.

EL CENTRE D'INFORMACIÓ JUVENIL DE LLUCMAJOR (CIJ):
UN SERVEI A DISPOSICIÓ DELS JOVES. Joana Mª Xamena Matamala,
diplomada en Treball social i Responsable del CIJ. N° 21, Setembre-October 1990.

CENTRE DE FORMACIÓ OCUPACIONAL JOVENT. N° 23, Gener-Febrer 1991.

CONCLUSIONS DEL "I SEMINARI BALEAR SOBRE LA INSERCIÓ
SÒCIO-LABORAL DELS JOVES" ORGANITZAT PEL CIAPOJ.
M^a del Pilar Martín Delesta. N° 23, Gener-Febrer 1991.

RESUM DE L'ESTUDI SOBRE: SESSIONS D'INSERCIÓ PROFESSIONAL.
Ana Cortiñas Payeras i Viceç Nicolau Munar, orientadors del CIAPOJ. N° 24, Març-Abril 1991.

LEGISLACIÓ

AMB MOTIU DE LA LLEI D'ACCIÓ SOCIAL DE LES ILLES BALEARS.
Catalina Llabrés Malondra. N°1, Maig-Juny 1987.

LES PENSIONS NO CONTRIBUTIVES O LA INSTITUCIONALITZACIÓ DE
LA PRECARIETAT. Josep F. Campos, professor de l'Escola Universitària
de Treball social de les Illes Balears. N° 21, Setembre-October 1990.

MARGINATS (TRANSEÛNTS)

CIRCUIT D'ATENCIÓ ALS MARGINATS ADULTS. N° 0, Març-Abril 1987.

CREACIÓ DEL SERVEI D'ACOLLIMENT I PROMOCIÓ SOCIAL.
Frédérique Laloux, directora del Servei d'acolliment i promoció social, SAPS. N° 2, Juliol-Agost 1987.

FAMÍLIES QUE VIUEN "SENSE RES". Consell Catalano- Balear de Càritas. N° 2, Maig-Juny 1987.

Entrevista amb l'EQUIP TÈCNIC DEL SAPS. N° 9, Setembre-October 1988.

DESCALÇ AL CARRERÓ DE LES SERPS. Jaume Mateu Martí. N° 13, Maig-Juny 1989.

MIGRACIONS

DONAR LA MÀ AL REFUGIAT. Mercedes Fuenzalida. N° 3, Setembre-October 1987.

SERVEI D'AJUDA A REFUGIATS I MIGRANTS. N° 7, Maig-Juny 1988.

ELS TRASTORNS DE LA IMMIGRACIÓ SOBRE L'IMMIGRAT.
Melcion Puigserver, de l'EMC de Manacor. N° 10, Novembre-Desembre 1988.

LA CREU ROJA DAVANT EL FENOMEN DELS REFUGIATS.
Marilena Servalls, Assistent social del Departament de
Refugiats de la Creu Roja. N° 16, Novembre-Desembre 1989.

Entrevista amb GERARD GARCIA.
Delegat del Govern a la Comunitat Autònoma. N° 19-20, Maig-Agost 1990.

LA IMMIGRACIÓ A EUROVOL 91. UNA ALTRA DIMENSIÓ
DE L'ÈTICA APLICADA. Isabel López Ruiz. N° 24, Març-Abril 1991.

ORGANITZACIONS NO GOVERNAMENTALS

Entrevista amb GABRIEL PÉREZ ALCINA.
Cap de la Delegació Diocesana d'Acció Social de Mallorca. N° 5, Gener-Febrer 1988.

Entrevista amb EDITA NAVARRO. Directora de l'INTRES a Balears. N° 17, Gener-Febrer 1990.

PLANIFICACIÓ

DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL SOCIAL MITJANÇANT
PROJECTES (I). Lluís Ballester, coordinador comarcal de Manacor. N° 14-15, Juliol-October 1989.

DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL SOCIAL MITJANÇANT
PROJECTES (II). Lluís Ballester. coordinador comarcal de Manacor. N° 16, Novembre-Desembre 1989.

POBLACIÓ GENERAL

ACCIÓ SOCIAL A POLLENÇA. Aina Abrines Planas. Assistent Social. N° 0, Març-Abril 1987.

CAMPANYA D'ALFABETITZACIÓ A CALVIÀ.
Escola d'adults de Calvià. Equip d'Educadors. N° 0, Març-Abril 1987.

ACCIÓ SOCIAL A MANACOR. Catalina T. Gayà. Assistent social. N° 1, Maig-Juny 1987.

CENTRE MUNICIPAL DE SERVEIS SOCIALS NORD. UNA EXPERIÈNCIA
DE TREBALL SOCIAL EN ATENCIÓ PRIMÀRIA. Mª Lourdes Picornell Roca.
Cap de Sector del Centre Municipal de Serveis Socials Nord. N° 1, Maig-Juny 1987.

ATENCIÓ PRIMÀRIA A INCA. Mª Magdalena Llinàs Català.
Assistent Social de l'Ajuntament d'Inca. N° 2, Juliol-Agost 1987.

ACCIÓ SOCIAL A SA POBLA. Magdalena Cloquell.
Assistent Social de l'Ajuntament de Sa Pobla. N° 5, Gener-Febrer 1988.

L'ACCIÓ SOCIAL A CAPDEPERA.
Mª Teresa Flaquer Villiger. Assistent Social de l'Ajuntament de Capdepera. N° 6, Març-Abril 1988.

ACCIÓ SOCIAL A SÓLLER. Onofre Bisbal Palou.
Assistent Social de l'Ajuntament de Sóller. N° 7, Maig-Juny 1988.

L'ALTRA CARA DE CIUTAT ANTIGA. Coloma Poquet i Vives. Coordinadora del Centre de Serveis Socials "Ciutat Antiga".	Nº 7, Maig-Juny 1988.
ACCIÓ SOCIAL A ALCÚDIA. Xesca Cerdà. Assistent Social de l'Ajuntament d'Alcúdia.	Nº 9, Setembre-October 1988.
ACCIÓ SOCIAL A MURO. Tòfol Sastre Ramis. Treballador social de l'Ajuntament de Muro.	Nº 10, Novembre-Desembre 1988.
CALVIÀ. Manuel Suárez Salvà.	Nº 10, Novembre-Desembre 1988.
Entrevista amb PERE BALLESTER. Director de Càritas.	Nº 10, Novembre-Desembre 1988.
SERVEI D'ASSISTÈNCIA SOCIAL. AJUNTAMENT D'ARTÀ. Margalida Coll, Treballadora familiar.	Nº 11, Gener-Febrer 1989.
ELS SERVEIS SOCIALS A LA MANCOMUNITAT DE TRAMUNTANA. Carmen Guillen. Assistent social de la Mancomunitat de Tramuntana de Mallorca.	Nº 12, Març-Abril 1989.
MEMÒRIA DEL CENTRE SOCIAL DE SON ROCA, 1988.	Nº 14-15, Juliol- Octubre 1989.
TERCERES JORNADES SOBRE SERVEIS SOCIALS ALS MUNICIPIS. Pilar Bellod.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
ESTUDI DE POBLACIÓ I NECESSITATS SOCIALS DEL MUNICIPI DE CAPDEPERA. Lluís Ballester Brage.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
SERVEI D'ATENCIÓ PRIMÀRIA EN EL MUNICIPI DE PUIGPUNYENT. Selu Cañellas. Assistent social de la Mancomunitat de Tramuntana.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
SERVEI D'ATENCIÓ PRIMÀRIA EN EL MUNICIPI DE PUIGPUNYENT (i II). Selu Cañellas. Assistent social de la Mancomunitat de Tramuntana.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
BALANÇ DEL TREBALL REALITZAT PER LES UNITATS DE TREBALL SOCIAL MUNICIPALS I PELS CENTRES COMARCALS D'ACCIÓ SOCIAL DEL CIM AL LLARG DE L'ANY 1990.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
Ajuda a domicili	
ELS SERVEIS D'AJUDA A DOMICILI A LA COMARCA D'INCA. Josefina Santiago, psicòloga del Centre Comarcal d'Inca. Servei d'Acció Social del CIM.	Nº 21, setembre-octubre 1990.
LA SITUACIÓ DELS SERVEIS D'AJUDA A DOMICILI A LA COMARCA DE PALMA-PERIFÈRIA. Bartomeu J. Barceló, Onofre Bisbal i Emèlia Florit, membres de la Comissió del projecte.	Nº 21, Setembre-October 1990.
SITUACIÓ DELS SERVEIS D'AJUDA DOMICILIÀRIA A LA COMARCA DE MANACOR, 1990. Isabel Bujalance. Educadora de Centre Comarcal de Manacor. Servei d'Acció Social del CIM.	Nº 21, Setembre-October 1990.
PRESOS I EX-PRESOS	
TREBALL SOCIAL A LA COMISSIÓ D'ASSISTÈNCIA SOCIAL PENITENCIÀRIA. Equip d'Assistents Socials.	Nº 1, Maig-Juny 1987.
PALMA-88 PROGRAMA D'ANIMACIÓ SÒCIO-CULTURAL PENITENCIÀRIA. Pere Fullana i Falaconer. Treballador Social-Col.lectiu Alcari. Comissió de Coordinació Programa ASP Palma-88 del Centre Penitenciari de Palma.	Nº 7, Maig-Juny 1988.

COMISSIÓ PROVINCIAL D'ASSISTÈNCIA SOCIAL.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
E.A.S.P. EQUIP D'ATENCIÓ SOCIALS ALS PROCESSATS. M ^a Luisa Huerta. Treballadora social.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
Entrevista amb JOAQUIN MEJUTO. Director del Centre Penitenciari de Palma.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
INSTITUCIONS TOTALS. Cèsar Kacelnik.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
PETITES NOTES D'UN VOLUNTARI AL CENTRE PENITENCIARI. Josep Suárez Ferrer.	Nº 22, Novembre-desembre 1990.
UNITATS DEPENDENTS: UNA NOVA REALITAT PENITENCIÀRIA. Fermín Domínguez Roldán. Subdirector de Tractament. Centre Penitenciari de Palma.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
SALUT	
PROGRAMES D'EDUCACIÓ SANITÀRIA A LES ESCOLES. Catalina Comas Pol, coordinadora del Programa.	Nº 4, Novembre-Desembre 1987.
ELS AMBULATORIS. M ^a Pilar Oliver Escalas, Assistent social de l'Ambulatori del Carme.	Nº 6, Març-Abril 1988.
TREBALL SOCIAL EN SALUT. CENTRES D'ATENCIÓ PRIMÀRIA. INSTITUCIONS OBERTES. Joana M ^a Bestard, M ^a Francisca Simonet, Lourdes Polvorinos, M ^a Antònia Alenyar. Assistents socials de Centres de salut.	Nº 6, Març-Abril 1988.
Entrevista amb MERCEDES BONET. Treballadora social del Centre de salut "Sa Graduada".	Nº 11, Gener-Febrer 1989.
SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ AL PACIENT (SIAP). HOSPITAL SON DURETA. Angela Tumbarello.	Nº 21, Setembre-October 1990.
CENTRE DE SALUT I FAMÍLIA. Ajuntament de Calvià. Area de Foment i Benestar Social.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.
Entrevista amb AMADOR CALAFAT. Cap del Servei de Promoció de la Salut.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
EL PLA DE SALUT MENTAL DE LES BALEARS: UNA REFLEXIÓ CRÍTICA. Alfredo García Valtuille. Psiquiatra.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE LES RECAIGUDES DELS MALALTS ESQUIZOFRÈNICS: EL MODEL DE VULNERABILITAT. Guillem Pericàs, psicòleg del Servei d'aguts de l'Hospital Psiquiàtric, Araceli Bañasco, psicòloga del Clinic Balear i CINC, i Alejandro García, professor del Departament de Psicologia de la UIB.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
UNA UNITAT DE REHABILITACIÓ I REINSECCIÓ A L'HOSPITAL PSIQUIÀTRIC DE PALMA. Ovidio Fernández, Elisa Pérez i Ana Gelabert, Equip de la URR de l'Hospital Psiquiàtric de Palma.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
NECESSITATS DE DOTACIONS SÒCIO-SANITÀRIES. ATENCIÓ PRIMÀRIA. TERME MUNICIPAL DE SANT LLORENÇ DES CARDASSAR. 1990. Departament de serveis socials de Sant Llorenç des Cardassar.	Nº 24, Març-Abril 1991.

SERVEIS SOCIALS

Administració pública

Entrevista amb MIQUEL FIOU COMPANYY. Diputat del Parlament de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.	Nº 0, Març-Abril 1987.
PROGRAMA DE COL.LABORACIÓ DEL CONSELL INSULAR AMB ELS MUNICIPIS DE MALLORCA. Servei D'Acció Social.	Nº 1, Maig-Juny 1987.
Entrevista amb ANTONI MATEU BRUNET. Cap del Servei d'Acció Social del Consell Insular de Mallorca.	Nº 2, Maig-Juny 1987.
Entrevista amb JOANA VIDAL BURGUERA. Presidenta de la Comissió d'Acció Social del Consell Insular de Mallorca.	Nº 3, Setembre-October 1987.
L'INSERSO A LES BALEARS. Angela Thomàs Andreu.	Nº 3, Setembre-October 1987.
Entrevista amb ALFONSO RUIZ ABELLAN. Director General d'Acció Social de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.	Nº 4, Novembre-Desembre 1987.
PLA D'ACTUACIÓ DEL SERVEI D'ACCIÓ SOCIAL DEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA PER A L'ANY 1988.	Nº 6, Març-Abril 1988.
Entrevista amb JAUME GARAU I SALAS. Director tècnic de l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Palma.	Nº 7, Març-Abril 1988.
CONVENI DE COL.LABORACIÓ ENTRE EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA I ELS AJUNTAMENTS DE LA PART FORANA EN MATERIA D'ACCIÓ SOCIAL.	Nº 8, Juliol-Agost 1988.
DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA POBLES I EL PLA CONCERTAT PEL DESENVOLUPAMENT DE LES PRESTACIONS BÀSIQUES EN SERVEIS SOCIALS.	Nº 13, Maig-Juny 1989.
Entrevista amb ALFONSO RUIZ ABELLAN. Director General d'Acció Social de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.	Nº 16, Novembre-Desembre 1989.
PLA CONCERTAT DE PRESTACIONS BÀSIQUES DE SERVEIS SOCIALS. Servei d'Acció Social CIM.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
DESENVOLUPAMENT DEL PLA DE PRESTACIONS SOCIALS BÀSIQUES ALS MUNICIPIS DE MALLORCA.	Nº 21, Setembre-October 1990.
EL DESENVOLUPAMENT DEL PLA CONCERTAT DE PRESTACIONS BÀSIQUES A MALLORCA. Lluís Ballester.	Nº 22, Novembre-Desembre 1990.

Organització

EQUIPS MULTIPROFSSIONALS COMARCALS DEL CIM. Acció Social.	Nº 8, Juliol-Agost 1988.
COORDINADORS COMARCALS. Consell Insular de Mallorca.	Nº 10, Novembre-Desembre 1988.
ENVERS UNA POLÍTICA SOCIAL GLOBAL. Gabriel Rosiñol. Cap del Servei de Recursos Humans de CIM.	Nº 13, Maig-Juny 1989.
LA NOVA ZONIFICACIÓ DELS SERVEIS SOCIALS DE L'AJUNTAMENT DE PALMA. Joana Gual i Frau. Regidora, Responsable de l'Àrea de Benestar Social. Ajuntament de Palma.	Nº 14-15, Juliol-October 1989.
CONDICIONS LABORALS DELS TREBALLADORS SOCIALS DE LA PART FORANA. Joan Antoni Salas Rotger, Treballador social. Representant del Col.lectiu de treballadors socials de la Part Forana.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.

I JORNADES DE CONTRACTACIÓ EXTERNA DE SERVEIS SOCIALS A L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA.

Nº 22, Novembre-Desembre 1990.

TERCERA EDAT

LLAR DE LA TERCERA EDAT DE FELANITX: 11 ANYS D'ATENCIÓ ALS VELLERS. Caterina Massuti Sureda, Assistent social.	Nº 1, Maig-Juny 1987.
GENT GRAN EN MARXA. Julià Baltasar, responsable de la Unitat de Gent Gran, Acció Social, i Dolça Mulet, responsable de l'Àrea d'Esports del CIM.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
RESIDÈNCIA D'ANCIANS "SAN VICENTE DE PAUL". Julià Baltasar.	Nº 23, Gener-Febrer 1991.
NOVES ALTERNATIVES A L'ALLOTJAMENT PER A LES PERSONES MAJORS. JORNADES INTERNACIONALS ORGANITZADES PER L'AJUNTAMENT DE SARAGOSSA. Julià Baltasar.	Nº 24, Març-Abril 1991.

TOXICOMANIES

PROJECTE HOME MALLORCA DE REHABILITACIÓ DE PERSONES DROGAADDICTES. Tomeu Català Barceló.	Nº 4, Novembre-Desembre 1987.
SERVEI D'INFORMACIÓ I PREVENCIÓ DE L'ABÚS DE DROGUES. Miquel Amengual Munar, del Servei d'informació i prevenció de l'abús de drogues. Comissió de Sanitat. Consell Insular de Mallorca.	Nº 6, Març-Abril 1988.
ASSISTÈNCIA AL DROGAADDICTE A LA PART FORANA. Informe del Servei d'informació i prevenció de l'abús de drogues.	Nº 9, Setembre-October 1988.
PREVENCIÓ DEL CONSUM DE TABAC I ALCOHOL A LES ESCOLES. PROJECTE COMUNITARI AL BARRI DE SON SERRA. M. de Lluç Bauzà (DUI) i Lourdes Quintana (metgessa), membres de l'Equip de salut escolar de l'Ajuntament de Palma. L'ALCOHOLISME ÉS LA MALALTIA MÉS ESTESA I IMPORTANT. Miquel Clar Oliver. Servei d'Acció Social del CIM.	Nº 11, Gener-Febrer 1989. Nº 14-15, juliol-October 1989.
L'ENFOCAMENT TERAPEUTIC EN TOXICOMANIES. Julio Izquierdo Rodríguez, llicenciat en Medicina i Cirurgia i Psicologia.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
ESBÓS D'UNA EXPERIÈNCIA DE PREVENCIÓ DE LES TOXICOMANIES AL MUNICIPI DE SÓLLER. Onofre Bisbal, assistent social de Sóller, i Grup de prevenció de les toxicomanies a Sóller.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
PROGRAMA DE PREVENCIÓ I TRACTAMENT DE L'ABÚS D'ALCOHOL I ALTRES TOXICOMANIES. COMARCA DE MANACOR. Susana Antich, psicòloga de l'EMC de Manacor.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
PROGRAMA DE TOXICOMANIES AL MUNICIPI DE MURO. Cristòfol Sastre. Treballador social de l'Ajuntament de Muro. Sebastià Cerdà, coordinador del Centre comarcal d'Inca, del CIM.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
LA REGULACIÓ LEGAL DE LA DROGA. Ladislao Roig, Fiscal de l'Audiència de Palma.	Nº 19-20, Maig-Agost 1990.
NOTA INFORMATIVA SOBRE LA SOCIETAT ESPANYOLA D'ALCOHOLOGIA MÈDICA.	Nº 21, Setembre-October 1990.
PUIG DES BOUS. UN PROJECTE PER A LA REHABILITACIÓ ALCOHÒLICA. Joan Prohens Sastre. Psicòleg. Àrea de Seguiment de la C.T.	Nº 21, Setembre-October 1990.

TREBALL SOCIAL Intervenció Professional

- L'ANÀLISI CONDUCTUAL, ¿POT SERVIR D'AJUDA AL TREBALL SOCIAL?. N° 4, Novembre-Desembre 1987.
- ELS EDUCADORS ESPECIALITZATS, A LA RECERCA DE LA IDENTITAT PRÒPIA. Josefina Sintes. N° 5, Gener-Febrer 1988.
- Entrevista amb MARIA ANTONIA FELIU LANDA. Presidenta del Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Balears. N° 7, Maig-Juny 1988.
- EDUCACIÓ I SERVEIS SOCIALS: L'EDUCADOR SOCIAL. Manuel Vilar, Jaume Mateu (EMC d'INCA). N° 12, Març-Abril 1989.
- EL TREBALL COMUNITARI EN EL BARRI DE "SINDICAT". Guillem Riera Colom. Assistent social del Centre de Serveis socials "Ciutat Antiga". N° 13, Maig-Juny 1989.
- L'ACTITUD DE CONTENCIÓ EN EL TREBALL ASSISTENCIAL D'ATENCIÓ PRIMÀRIA. Antoni J. Fuster, psicòleg de les Unitats de Salut Mental de l'INSALUD. N° 14-15, Juliol-October 1989.
- LA INTERVENCIÓ EN SITUACIONS SOCIALS COMPLEXES. Bartomeu J. Barceló, psicòleg del Centre comarcal de Palma. SAS-CIM. N° 17, Gener-Febrer 1990.
- MODEL OPERATIU PER A L'ANÀLISI I MILLORA DE LA DINÀMICA RELACIONAL DELS EQUIPS DE TREBALL. Lluís Ballester i Josefina Santiago. N° 19-20, Maig-Agost 1990.
- EL COL·LEGI DE DIPLOMATS EN TREBALL SOCIAL I ASSISTENTS SOCIALS COMPTA AMB UNA NOVA JUNTA DE GOVERN DES DE L'11 DE MAIG. La Junta de Govern. N° 21, Setembre-October 1990.
- NOTES SOBRE ELS INSTRUMENTS DE TREBALL. Bartomeu J. Barceló, psicòleg del Centre comarcal de Palma. SAS. CIM. N° 21, Setembre-October 1990.
- APORTACIONS PER A UNA REFLEXIÓ SOBRE EL PERFIL PROFESSIONAL DE L'ASSISTENT SOCIAL. Ponsç Vaquer. Assistent social, col·legiat n° 185. N° 23, Gener-Febrer 1991.
- SEGUIM REFLEXIONANT SOBRE L'ASSISTENT SOCIAL. Javier Barés Marticorena. Diplomat en treball social. Col·legiat N° 120. N° 24, Març-Abril 1991.
- SERVEIS SOCIALS ALS POBLES: EL PERILL DE LES PRESTACIONS. Guillem Riera Colom. Assistent social. N° 24, Març-Abril 1991.

Eines per treballar millor

BIBLIOGRAFIA

VALLS, Marina, ENVELLIMENT I SERVEIS SOCIALS. Editorial Pòrtic, col·lecció Frontissa n° 6, Barcelona. Co-edició Pòrtic-INTRESS. 176 pàg. 1500 pta.

En el marc del progressiu envelliment de la població de Catalunya, com dels altres països d'Europa occidental, aquest llibre descriu els recursos i mesures que la societat ha estructurat o hauria de crear per donar resposta a les necessitats de la gent gran. L'obra està escrita des de la perspectiva de potenciar les capacitats dels ancians i alhora d'oferir-los l'ajut i el suport adients quan calgui.

El llibre s'inicia amb un capítol dedicat al marc demogràfic de l'ancianitat. El capítol següent recull la legislació i normativa sobre l'assistència i serveis per als ancians. El tercer capítol tracta del treball dels professionals en relació a la gent gran i aporta elements d'utilitat per a la seva tasca. El quart capítol explica la participació dels vells en la societat a través del moviment associatiu. En altres capítols, precedits d'elements teò-

rics i pràctics sobre la planificació dels serveis socials, es descriuen detalladament els serveis socials per als ancians: el servei d'ajuda a domicili, els centres de dia, les residències (de diversos tipus) i els serveis socio-sanitaris.

Completen el llibre, un pròleg del Dr. Joan Coderch, tres annexos i una abundant bibliografia.

L'autora, Marina Valls, és assistent social especialitzada en serveis socials i treball social amb la vellesa. Des de la seva experiència ens ofereix una obra de gran utilitat per als treballadors socials i per als planificadors i gestors de serveis de benestar social.

INTRESS

CONSEJERIA DE INTEGRACION SOCIAL, EL INGRESO MADRILEÑO DE INTEGRACION (IMI). Comunidad de Madrid, 1991.

La posada en marxa per part de la Consejería de Integración Social de la Comunidad de Madrid del programa "Ingreso Madrileño de Integración", ha donat lloc a la publicació dels diversos estudis i materials tècnics que un grup important de professionals varen elaborar per a la programació i disseny del programa IMI. Els treballs publicats es reuneixen en cinc volums que abasten els principals aspectes teòrics i metodològics relacionats amb la integració social de les persones i col·lectius menys afavorits econòmicament i social.

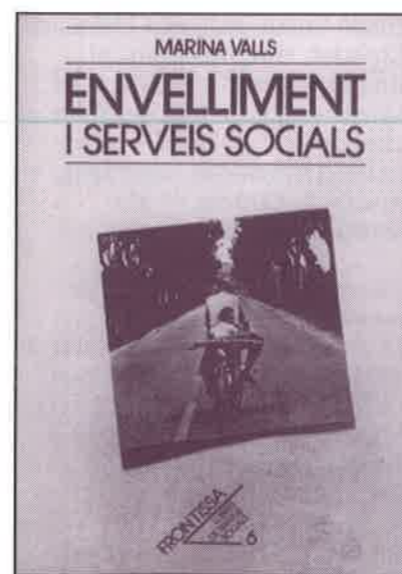
El primer volum fa referència al contingut, objectius, normativa i suport tècnic del programa IMI, amb especial referència als aspectes d'organització i gestió, convertint-se en un important punt de

referència per a qualsevol experiència de desenvolupament de programes relacionats amb la constitució de prestacions econòmiques i socials per a la integració.

Els altres quatre volums (La integració, L'exclusió, Els exclosos i la protecció social i L'exclusió social i l'habitatge) tenen un fort component d'anàlisi teòrica sobre els factors d'exclusió social i els diversos models d'integració desenvolupats en els principals països europeus i a l'Estat espanyol. Aquests treballs van acompanyats d'una investigació específica de la situació dels diversos col·lectius afectats per diferents formes d'exclusió a la Comunitat de Madrid.

No hi ha dubte de la importància d'aquestes aportacions al debat encetat arreu de l'Estat sobre les fórmules d'intervenció basades en prestacions econòmiques i socials (salari social, renda mínima d'inserció, ...) i de les línies de treball per al desenvolupament de programes d'integració social.

Pere Mascaró Pons

FORMACIÓ

Curs de post-grau. Serveis socials i política social: planificació i gestió en els serveis socials.
Barcelona, novembre 1991.
Escola Universitària de Treball Social de Barcelona
c. Mallorca, 1-23
08014 BARCELONA
Tl. 93-426 0869
Fax: 93-426 26 74

Curs: Dret i legislació de menors.
Madrid: 14 i 15 de novembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: Model de supervisió com a tècnica de gestió en serveis d'ajuda a domicili.
Barcelona, 15 i 16 de novembre de 1991.
INTRESS
Pl. Catalunya, 9, 4t.
08002 BARCELONA
Tl. 93-302 65 91 - 302 66 12

Curs: Els maltractaments infantils I. Concepte i factors de risc.
Madrid, 18, 19 i 20 de novembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: Model de supervisió com a tècnica de gestió. Nivell II. Tècniques.
Palma, 18, 19 i 20 de novembre de 1991
INTRESS
Sant Bartomeu, 9, 2n
07001 PALMA
Tl. 71 50 29

Curs: Tècnica de l'entrevista i l'entrevista com a tècnica d'intervenció social.
Madrid, 21, 22 i 23 de novembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: La prevenció de les drogo-dependències a la infància.
Madrid, 25, 26 i 27 de novembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: Model de supervisió com a tècnica de gestió.
Madrid, 25, 26 i 27 de novembre de 1991.
INTRESS
Lagasca, 125, 6è.D
28006 MADRID
Tl. 91-411 55 61 - 411 55 43

III Jornades de Psicologia de la intervenció social: El benestar social a la dècada dels 90.
Madrid, 27, 28 i 29 de novembre de 1991.
COL.LEGI OFICIAL DE PSICÒLEGS DE MADRID.
Cuesta de San Vicente, 4, 5ª
28008 MADRID
Tl. 91-541 99 99

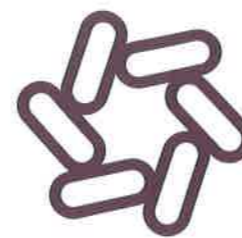
Curs: l'acolliment familiar en el sistema dels serveis socials.
Madrid, 28, 29 i 30 de novembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Seminari sobre la intervenció psico-social i el desenvolupament comunitari.
Palma, 28, 29 i 30 de novembre de 1991.
INTRESS
Sant Bartomeu, 9, 2n
07001 PALMA
Tl. 71 50 29

Curs: Els maltractaments infantils II. La intervenció familiar.
Madrid: 2, 3 i 4 de desembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

XVIII Reunió científica de l'Associació Espanyola per a l'Educació Especial. Marginació social infanto-juvenil.
València, 5, 6, 7 i 8 de desembre de 1991.
AEDES Comunidad Valenciana
Apartat de Correus, nº 501
46080 VALENCIA

Curs: Acolliment familiar de menors en situació de risc.
Madrid, 10, 11 i 12 de desembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

I SIMPOSI INTERNACIONAL SOBRE "SUPPORTED EMPLOYMENT"

Palma, 2, 3 i 4 de desembre de 1991

Organitza: Consell Insular de Mallorca

Col.labora: Universitat de les Illes Balears

Resum del programa:

Ponències:

- La integració dels disminuïts a la societat. Situació actual i perspectives de futur. Jesús Norberto Fernández, representant a Espanya del programa Helios.
- Trets fonamentals del model "supported employment". Dr. Paul Wehman, Universitat de Virgínia Commonwealth dels Estats Units.
- L'experiència d'Irlanda. Christy Lynch, director del programa "open road" que aplica el model a Dublín.
- L'aplicació del model als Estats Units. Paul Wehman.
- Presentació del projecte Aura "per l'autonomia laboral i social dels joves amb síndrome de Down". Montserrat Domènech i Glòria Canals, directores del projecte. Barcelona.
- El procés d'intervenció amb el subjecte. Paul Wehman i Christy Lynch.
- La intervenció amb els pares. Aspectes motivacionals i formatius. Paul Wehman i Christy Lynch.
- Marketing i creació d'ocupació. La figura de l'empresari. Paul Wehman i Christy Lynch.
- Avaluació del treball amb suport a través de la unitat FAIL (Foment, adaptació i integració laboral). Samuel F. Fernández, professor del Dpt. de Ciències de l'Educació de la Universitat d'Oviedo.
- Presentació de l'experiència pilot a Mallorca. Consell Insular de Mallorca. Equip del Servei d'Acció Social i Sanitat i Centre CIPRES.

- El preparador laboral. Funcions. Formació i perfil professional. Paul Wehman i Christy Lynch.
- Avaluació d'un programa "supported employment": objectius, sistema de recollida d'informació, indicadors, investigació. Paul Wehman.

Grups de treball:

- Valoració del model, anàlisi comparativa de les diferents fórmules d'aplicació, viabilitat al nostre entorn.
- Els subjectes susceptibles d'acolliment al programa, criteris de selecció, pla de transició.
- Els preparadors laboral, (professionals i voluntaris), estratègies per aconseguir la participació dels pares i empresaris.

Lloc de realització: Universitat de les Illes Balears. Edifici Ramon Llull.

Quota d'inscripció:

Abans del dia 20 de novembre: 20.000 pta.

Posterior al 20 de novembre: 30.000 pta.

Matrícula reduïda per a estudiants de psicologia, pedagogia i treball social: 8.000 pta. (cal presentar document acreditatiu i formalitzar-la abans del 20 de novembre).

BUTLLETI D'INSCRIPCIÓ

LLINATGESNOM

ADREÇAnºpis

TELÈFONPOBLACIÓ

C.P.PROVÍNCIA.....

PROFESSIÓ

CENTRE ON TREBALLA.....

El temps, factor d'eficàcia.
Palma, 12, 13 i 14 de desembre
de 1991
INTRESS
Sant Bartomeu, 9, 2n
07001 PALMA
Tl. 71 50 29

Curs: L'educador social en el sistema públic de serveis socials.
Madrid, 12, 13 i 14 de desembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: La inserció socio-laboral d'adolescents i joves en situació de risc social: una resposta educativa.
Madrid, 16, 17 i 18 de desembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: Elaboració i avaluació de projectes socials en relació a la infància.
Madrid, 16, 17 i 18 de desembre de 1991.
CENTRO DE ESTUDIOS DEL MENOR
Infanta Mercedes, 94
28020 MADRID
Tl. 91-347 74 20 / 38
Fax: 91-571 20 50

Curs: Tècniques de direcció i coordinació per a serveis d'ajuda a domicili.
Barcelona, 17, 18, 24 i 25 de gener de 1992.
INTRESS
Pl. Catalunya, 9, 4t.
08002 BARCELONA
Tl. 93-302 65 91 - 302 66 12

Curs: L'actuació integrada en els serveis municipals de Benestar Social. Elements d'organització, planificació i gestió.
Madrid, 29, 30 i 31 de gener i 3, 4 i 5 de febrer de 1992.
INTRESS
Lagasca, 125, 6è.D
28006 MADRID
Tl. 91-411 55 61 - 411 55 43

III Jornades "El malestar en la cultura"
Madrid, 7 i 8 de febrer de 1992.
ASSOCIACIO ESPANYOLA DE NEUROPSIQUIATRIA
Villanueva, 11
MADRID
Tl. 91-431 49 11

V Jornades d'Intress: Tecnologies de la informació en els serveis socials.
Madrid, 5 i 6 de març de 1992.
Informació: A les secretaries d'INTRESS.

Curs: L'actuació integrada en els serveis municipals de Benestar social. Elements d'organització, planificació i gestió.
Palma, 12, 13, 14, 19, 20 i 21 de març de 1992.
INTRESS
Sant Bartomeu, 9, 2n
07001 PALMA
Tl. 71 50 29

LEGISLACIÓ

BOE

MINISTERI D'AFERS SOCIALS

RESOLUCIÓ de 24 de maig de 1991, de la Direcció General de l'INSERSO, per la qual s'estableixen, d'acord amb el preceptuat a l'Ordre de 7 de juliol de 1989, del Ministeri d'Afers Socials (BOE del 12), els preus plaça/dia en els Centres Residencials de Tercera Edat i Minusvàlids amb els que es realitzen concerts de reserva i ocupació de places. (BOE nº 133 de 4 de juny de 1991).

ORDRE de 7 de juny de 1991 per la qual es regula l'acció concertada de l'Institut Nacional de Serveis Socials en matèria de reserva i ocupació de places de mitja pensió a Centres de minusvàlids. (BOE nº

146 de 19 de juny de 1991).
CORRECCIÓ D'ERRADES de l'Ordre de 7 de juny de 1991 per la qual es regula l'acció concertada de l'Institut Nacional de Serveis Socials en matèria de reserva i ocupació de places de mitja pensió a Centres de minusvàlids. (BOE nº 174 de 22 de juliol de 1991).

MINISTERI D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA

REIAL DECRET 986/1991, de 14 de juny, pel qual s'aprova el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu. (BOE nº 151 de 25 de juny de 1991).

REIAL DECRET 1006/1991, de 14 de juny, pel qual s'estableixen els

ensenyaments mínims corresponents a l'Educació Primària. (BOE nº 151 de 26 de juny de 1991).

REIAL DECRET 1007/1991, de 14 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims corresponents a l'Educació Secundària Obligatoria. (BOE nº 152 de 26 de juny de 1991).

CORRECCIÓ d'errades del Reial Decret 1004/1991, de 14 de juny, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels Centres que fan ensenyament de règim general no universitari. (BOE nº 171 de 18 de juliol de 1991).

MINISTERI DE JUSTÍCIA

REIAL DECRET 1063/1991, de 5 de juliol, sobre reforma parcial del Reglament del Registre Civil. (BOE nº 163 de 9 de juliol de 1991).

MINISTERI DE SANITAT I CONSUM

RESOLUCIÓ de 8 de maig de 1991, de la Direcció General d'Alta Inspecció i Relacions amb les Administracions Territorials, per la qual es dona publicitat al Conveni subscrit entre el Ministeri de Sanitat i Consum i el Conseller de Sanitat del Govern de Balears en matèria de Salut Mental. (BOE nº 146 de 19 de juny de 1991).

MINISTERI DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL

RESOLUCIÓ de 7 de juny de 1991, de la Subsecretaria, per la qual es disposa la publicació de l'Acord del Consell de Ministres de 7 de juny de 1991 sobre regularització de treballadors estrangers. (BOE nº 137 de 8 de juny de 1991).

PRINCIPAT D'ASTÚRIES

LLEI 7/1991, de 5 d'abril, d'assistència i protecció a l'ancià. (BOE nº 121 de 21 de maig de 1991).

LLEI 6/1991, de 5 d'abril, d'Ingrés Mínim d'Inserció (BOE nº 121 de 21 de maig de 1991).

CATALUNYA

LLEI 3/1991, de 18 de març, de Formació d'Adults. (BOE nº 91 de 16 d'abril de 1991).

LLEI 10/1991, de 10 de maig, de modificació de la Llei 20/1985, de Prevenció i Assistència en matèria de substàncies que puguin generar dependència. (BOE nº 135 de 6 de juny de 1991).

EXTREMADURA

LLEI 5/1990, de 30 de novembre, de relacions entre les Diputacions Provincials i la Comunitat Autònoma d'Extremadura. (BOE nº 86 de 10 d'abril de 1991).

BOCAIB

CONSELLERIA DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL

DECRET 22/1991, de 7 de març, regulador de les condicions i els requisits mínims per a l'obertura i el funcionament de centres, serveis o establiments residencials per a la Tercera Edat. (BOCAIB nº 53 de 25.4.1991).

CORRECCIÓ D'ERRORS advertits en la publicació del Decret 36/1991, de 18 d'abril, de creació del Consorci per a la protecció i l'acollida de disminuïts psíquics profunds de les Balears. (BOCAIB nº 72 de 6.6.1991).

AJUNTAMENT DE SÓLLER

Reglament d'Ordre Intern de la Casa de Família Nostra Senyora de la Victòria i Reglament Municipal d'Acció Social. (BOCAIB nº 64 de 21.5.1991).

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Reglament de Règim Intern de l'Escola Infantil Municipal. (BOCAIB nº 102 de 13 d'agost de 1991).

BUTLLETA DE SOL·LICITUD

Si vols rebre "ALIMARA" a ca teva, emplena, per favor, aquesta butlleta

Nom i cognoms.....
.....
Adreça.....
Població.....
Codi Postal.....Telèfon.....
Professió o treball.....

alimara

Servei d'Acció Social
Palau Reial 1 / 07001 Palma de Mallorca
Tel. (971) 17 35 00 ext. 804
Telefax: (971) 72 54 85 / (Atn. Acció Social)

The logo for 'alimara' features the word in a stylized, lowercase, sans-serif font. The letter 'i' is unique, with a small flame-like shape above its dot. The letters have a slight 3D effect with a gradient from light to dark grey.

Butlletí informatiu del Servei d'Acció Social i Sanitat del Consell Insular de Mallorca
Palau Reial 1 / 07001 Palma de Mallorca